

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1895–1995

Az Erdélyi Református Theológiai Fakultás jubileuma

Berde Sándor
(1856–1894)

az újszövetségi theologia magántanára,
az első kinevezett kolozsvári tanár, korai halálával nagy veszteség érte
theológiai tudományosságunkat

1995. Húsvét hava

VI. évf. 4. sz.

Tartalom

Atyáink bizonyágtétele

Berde Sándor: Vallomás	159
------------------------------	-----

Konfirmációi beszéd

Péter Miklós: Őbenne, őáltala, őreá nézve. Kolossé 1,16	161
---	-----

Virágvasárnapi prédikációk

Imre Lajos: Virágvasárnap és nagypéntek. Róma 3,26-27	164
Kováts László: A vőlegény és a násznép. Máté 9,14-15	167
László Dezső: Jézus királyságának virágvasárnapi jelei. Máté 21,1-11	170

Nagypénteki prédikációk

Csiha Kálmánné: Krisztus, a főpap. Zsidókhöz 5,8-9	174
Nagy István: Jézus haljon meg! János 11,46-53	176
Ravasz László: A megcsúfolt király. Máté 27,11.27-30	179

Húsvéti prédikációk

Bálint Ildikó: „Békesség néktek”. János 20,19-21	183
Csiha Kálmán: Húsvét. Máté 28,7-10.16-20	185
Gálfy Zoltán: Húsvét. Lukács 24,10-12	188
Geréb Zsolt: Halálból életre. 1Sámuel 2,1-2.6-8	192
Nagy István: Áldott az Isten. 1Péter 1,3	194
Szekeres István: „Így...” Lukács 24,44-48	197
Vad Zsigmond: Húsvéti győzelem. Máté 28,5-6.10	198

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Balogh Béla: Jobb kettőnek, hogynem egynek. Prédikátor 4,9-12	201
---	-----

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Vigyázzatok! Máté 26,41; 2Kor 5,10	202
Nagy László: Boldogok a túrni tudók. Jakab 5,11	203

Húsvéti versek

Adorjáni Nagy Aranka: A kereszten	206
Adorjáni Nagy Aranka: Húsvét	206
Nagy Gabriella: Simon	207

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

 Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes

Atyáink bizonyágtétele

Berde Sándor

Vallomás

Midőn e kis munkát útnak indítom, hogy theologiai irodalmunk épületéhez egy homokszemmel járuljon, a hálának s azon *szeretetek* akarom bizonyítékát szolgáltatni, mellyel én a theologiai tudományok iránt viseltetem, amióta ismeretségbe léptem azokkal. Az isteni gondviselés nem remélve is százszoros alkalmat nyújtott, hogy e szeretetek áldozhassak. Az itthon és külföldön töltött akadémiai s egyetemi évek alatt az ismeretek dús forrásaiból kimeríthetetlen táplálék buzogott felém, melyet a családi tűzhely melegénél fogant s fejlődésnek indult vallásos érzület mohó vágygal szívott magába, betölt vele egészen, s naponként izmosodott erőben és terjedelemben általa. És ennek múlthatatlanul így kellett lennie! Amit az anyagi jámborságú s az ön-feláldozásig szerető *Édesanya* fiának szívébe ültetett, kiirthatatlan volt az a küzdelmek és nélkülözések súlyos napjaiban is. Most, midőn terjedelmes munkamezőről tekintek vissza múltam oly változatos perceire, most látom csak igazán: mily hatalmas emeltyű volt előhaladásomban az anyai vallásos buzgóság, mely kebelembe korán általömlött.

Áldott legyen a kéz, mely először imára kulcsolta kezem!

Áldott az ajak és nemes lélek, mely Isten nevére s a benne vetett bizalomra megtanított!

Hadd álljanak első helyen itt a gyermeki hálának szentelt eme sorok; hiszen ha valamivé lettem s anyaszentegyházunk javára egy mustármagnyi jót is tehetek, azt a gondviselés első sorban az édesanyai gondosság által eszközölte, mely minden el-kelező körülmény dacára a kollégium falai közé vezetett!...

És itt aztán amiben szűkölködött azon gondosság, hovatovább mindjobban pótolta egy másik anya, kinek szintén fia valék: az erdélyi református anyaszentegyház, ki úgy itthon, mint külföldön anyagi és szellemi javainak gazdag kincseivel állott mellettem s mindent megtett, hogy céломhoz közelebb és könnyebben juthassak el. A *Mikó- és Bethlen-kollégiumok* kedvezményei s az egyházkerületi alap stipendiuma gyámoltásul és ösztönzésül szolgáltak választott pályám folytatására és befejezésére. És én ez alma materhez sem akartam hálátlan lenni. Hisz éppoly édes szeretettel csüngök ezen is, mint ama másikon. Éppen ezért, midőn egy fellángoló ifjú vágy messze keletre készített, hogy ott pogány népek között hirdessem az Úr Jézus vallását, legmagasabb hevében fojtottam el e vágyat s *hálából* felajánlottam szolgálatomat az édesanyának oda, hol legnagyobb szükségét érezte! Nem a nyugalmat és gazdag jövedelmet kerestem, hanem igenis azt, amitől oly sokan visszariadtak: az önfeláldozó és fáradságos munkát anyaszentegyházunk felvirágoztatásáért.

Vajha egy zöld levél, vajha egy bimbó fakadhatna e gyermeki hálás munka után második édesanyám örökkévalóságra hivatott életének fáján!

Hanem a hála munkája mellett álljon itt följegyezve a hála szózata is anyaszentegyházunk számára, hiszen az ő gyámoltása mindig áldás vala pályafutásomon.

De a hivatali élet nyughatatlanságai között sem halt ki lelkemből a theologiai tudományok iránt való s már említett szeretet. Pihenést a tudomány embereinek társaságában kerestem. Távol ugyan tőlük, nem hallva, amit mondanak, hanem olvasgatva, amit már közzétettek...

Az előbbiben is volt dúsan részem, s boldognak érzem magamat, hogy ezen helyen egypár sorban tanítványi hálámnak is nyilvános kifejezést adhatok. Itton dr. *Kovács Ödön* tanárom, volt, ki vágyat ébresztett s táplálékot nyújtott lelkemben az ifjúkori törekvéseknek, s ki mély tudományával az iskola padjainak elhagyása után is mind e mai napig hatással volt tudományos készségemre. Miért is örömmel nevezem magamat az ő hálás tanítványának mindenkoron. — A már csak sajnos néhai *Keresztes József* még a gimnáziumban alapvetője volt későbbi újszövetségi tanulmányaimnak,

melyekben a magyar protestáns theologiai tudomány nagy veszteségére oly korán elhunyt kedves tanárom — ki ószövetségi zsolttármagyarázatai és -fordításai által is, hol ő elsőrangú mester volt, nagy hatást gyakorolt reám — s mellette *Décsei Károly* bátyám jártak előttem. Még csak az atyai jószágú *Hegedűs János* s az irántam mindig a legbarátságosabb indulattal viseltető *Garda József* kedves tanáraitam kell megemlítenem, hogy leróva legyen szóval bár a hála mindazok iránt, kik a theologiai tudományok mezején itthon vezéreltek.

A külföldiek közül hazánk és honfiaink barátja, az agg jénai *Hase Károly* egyháztörténelmi vonzó előadásaival, *R.A. Lipsius*, korunk és theologiónk egyik elsőrangú dogmatikusa hittani és újszövetségi kritikai magyarázataival. *A. Hilgenfeld* az újabb tübingai theologiai iskola jobb oldalának érdemes zászlóvivője ott künn újszövetségi theologijával, itthon még a közelebbi napokban is újszövetségi irodalmi szíves közleményei által, *Stockmeyer* baseli antistes Jézus hasonlatainak exegetikai és gyakorlati magyarázataival, a most Berlinben levő *Kaftan* érdekes etikai előadásaival, *Siebert* bölcsészettörténetével s még többen, kiket hécsi, jénai és baseli tartózkodásom alatt hallgatni szerencsés valék, sok hálaára érdemes nyomot hagytak szívemben és elmémben egyaránt.

Hadd legyen azért e kis munka nemcsak a theologiai tudományok iránt való szeretetemnek, hanem minden pártolóim s feledhetetlen emlékü tanáraitam iránt érzett igaz hálámnak is hű kifejezője és bizonyítéka.

Ezen szándékkal bocsátom közre és kérem számára a nagyérdemű közönség szíves érdeklődését.

Kackó, 1889. október hó 12-én.

(Előszó a *Jézus vallása a három első evangélium szerint* c. művéhez. Deésen 1889.)

Konfirmációi beszéd

Péter Miklós

Őbenne, őáltala, őreá nézve

Alapige: Kolossé 1,16
Bibliailvasás: Jelenések 4,1-11

A számtantanár tekintetével még egyszer végigpásztázza a teleírt táblát. Minden a helyén van. Miközben leveri ujjairól a krétaport, lassan az osztály felé fordul. Szemében csillog a diadal öröme, úgy mondja ki a bűvös mondatot: „Quod erat demonstrandum” = Ezt kellett bebizonyítanunk.

Óriási egyenlet. Műveletek tucatjai kapcsolják egymáshoz a számokkal és betűkkel jelzett mennyiségeket az egyik oldalon. A másik oldalon egyetlen számjegy. Egy egyes. Társtalanul, felcserélhetetlenül, behelyettesíthetetlenül. Minden számítás, minden fáradtság, minden munka: az egész élet végső céljaként.

A festő letette az ecsetet. Bűn volna ismét kézbe venni. A tökéletes képen csak ronthatna minden újabb vonás. Őt lépést hátrál, úgy veszi számba hosszú hónapok munkáját. A festmény mindenik alakja él. Látszólagos mozdulatlanságuk valójában tettenérése a leplezetlen indulatoknak. Gúnyos és kíváncsi, unott és dühös tekintetek; görnyedten figyelő vagy magabiztosan hanyag testtartású férfiak és asszonyok mintha feléd közelednének.

Önnön művéből merít ezután az alkotó. Megteremtette az egyensúlyt és az arányosságot. Hiába áll a tömeg az egyik oldalon, szemben pedig a mindenkitől kárhoztatott vádlott egyes-egyedül. Pilátus kinyújtott karja egyenlőségjelként mutat a Názáretire: Ecce homo = Ímhol az ember!

I.

Krisztus Urunk feltámadásának ünnepe előtt, gyülekezetünk megújuló reménységének mai napján annak végtelen hatalmáról szól hozzánk az Ige, aki egy-maga ajándékoz értelmet mindennek. Magunk és őseink múltbeli küzdelmeinek. Konfirmáló fiataljaink iránti bizalmunknak. Az Ige mai és mindenkori üzenetének biztatása nélkül csak kétséggel és szomorúsággal volna tele az életünk. Nem látnánk tovább annál a világnál, amely szorosan, szinte már fojtogatva vesz körül bennünket. És azt hinnénk, hogy ezen a szűk környezetben túl nem is létezik semmi. Vagy legalábbis nem létezik jobb.

„Őbenne teremtett minden, ami van a mennyekben és a földön.” Magunk körül kutató, a jobbat vagy legalább az elviselhetőbbet közvetlen környezetünkben kereső tekintetünket azonnal egyenesen a mennyekbe irányítja az Ige. Oda, ahol sorsunk nem ezután fog eldőlni, hanem ahol öröktől fogva készen áll a megfellebbezhetetlen határozat. Oda, ahol semmilyen helyi önkényeskedés vagy magas helyről titkon érkezett utasítás nem akadályozhatja meg a kegyelem érvényesítését.

Isten Krisztusban teremtette a mennyet és mindent, ami ott található. Azt jelenti ez, hogy az örökkévalóság égi világa nem lehet idegen számunkra. Nem véletlen csoda, ha földi kínjaink után hazánkká válik. Isten nekünk készítette, mert szent Fiában, az Úr Jézus Krisztusban teremtette jóval azelőtt, hogy Ádámot megalkotta volna a föld porából. A mennyek országa nem menedékjogot, hanem otthont kínál az ingyen kegyelmet elfogadó, hazatérő tékozló fiaknak.

De őbenne teremtette mennyei Atyánk a láthatatlan mennyei világ mellett a földi lét és a természeti környezet látható és láthatatlan részeit is. Valóságtól menekülni igyekvő képzeletünket szüntelenül ingerlő távoli égitesteket éppúgy, mint mindennapjaink hasznos állatait, növényeit.

Isten hatalmas teremtő kezének munkája az is, hogy az élővilág egyensúlyának biztosítására kártevők és ragadozók is vannak. De vajon mennyire tekinthetjük a

teremtés idők hajnalán végbement vagy örök időkön át folytatódó művének, hogy emberi kártevők és ragadozók keserítik szüntelen napjainkat? Erre a kérdésre, amely a kolossébeli gyülekezetnek is minden bizonnyal kérdése volt, így felel Pál apostol valómása: Őbenne teremtettek az embereken erőszakkal hatalmaskodó „királyi székek, uraságok, fejedelemségek, hatalmasságok”.

A gyermekgyilkos, de temploméptő Nagy Heródestől, a keresztyének kínhalálában gyönyörködő Nero császártól a pénzért minden kegyetlenségre kész zsoldosokig, minden kiskirályságban és minden világhiradalmi méretű zsarnokságban meg kell látnunk Isten teremtő hatalmát — Jézus Krisztusban. Nem könnyű megtalálnunk. Sokkal egyszerűbb, ha így gondolkodunk: ezek a Sátán eszközei. Velük próbálja megtörni hitünket, ellenállásunkat. Lehet, hogy a Sátán is ezt hiszi. De ő is téved. Róma világaluralma Isten kezében eszköz volt az evangélium sok nép közti terjedésére. Az anyaszentegyház szolgálatát megnyomorítani szándékozó önkényuralmi intézkedések csak erősíteni tudták azoknak hitét, akik a gyűlöletet hirdető és gyakorló világból egy-egy órára hetenként bemenekültek a templom falai közé.

II.

Erre a tisztázásra rászorultak a Kolossébeliekhez írt levél címzettjei is. Többféle hatalmasság szorításában éltek. Az adószedők és katonák mindennapi jelenlétében látható világi hatalom mellett szorongatta őket egy sereg láthatatlan hatalom is.

Közéjük furakodott tanítók olyan önkínzó testi és lelki gyakorlatokra igyekeztek rávenni őket, amelyek nyomán saját akarataik teljesen megsemmisül és vakon engedelmes szolgálói lesznek idegen erőknél. Jól ismerjük napjainkból azokat az eszközöket, amelyekkel ma dolgoznak a keresztyénséget kívülről és belülről bomlasztók. Először olyan mélyen belevetnek a bűntudat feneketlen kútjába, hogy egy szót sem ejtenek megváltásról és kegyelemről. Miután olyan tehetetlenségbe és erőtlenségbe sodortak, hogy teljes tanácstalanságodban minden szavukat szentírásnak veszed, biztosítanak, hogy csalhatatlan receptjük van az üdvösségre. Mikor már biztosak abban, hogy a saját fejedet nem fogod gondolkodásra, Isten Igéjének megértésére sem használni: akkor közlik, hogy üdvösséged a te döntéseden múlik. Jézus melletti döntésnek nevezik — Kolossében sem hívták másként —, de valójában a teljes engedelmességet vállalóknak a zárt csoportjához való csatlakozásáról van szó. Onnan belülről pedig mindenkit kiközösítő gőgös lenézéssel, farizeusi gyűlölettel néznek a kívülrekedtekre.

Vajon ki van kívül és ki van belül? Konfirmációi fogalomtételek visz-e valóságosan közelebb az élet Urához? Biztosak vagytok-e abban, hogy általa teremtette mennyei Atyánk a mindnyájunk hitét próbára tevő lelki hatalmasságokat is? Eszközök ezek is hatalmas kezében arra, hogy Krisztus anyaszentegyháza kívülről és belülről alaposan próbára téve megújuljon és megtisztuljon. Nem a tiltások, nem az ige hirdető szolgák elnémtása a legnehezebb próbatétel, hanem az a szabadosságba átcsapó korlátlan szabadság, amellyel napjainkban kell minden keresztyén embernek szembenéznie. Nem a Biblia, a káté, az énekeskönyv sok évtizedes hiánya volt a nehéz, hanem az, hogy ma megtaláljuk Isten igazi szavát a sokféle színes kiadvány és a sokféle prédikáció között.

III.

A kolosséi keresztyéneknek és a kolozsvár-belvárosi refórmátusoknak egyaránt meg kell látniuk, hogy mennyeiek és földiek, láthatók és láthatatlanok, fejedelemségek és hatalmasságok Krisztusra nézve teremtettek. Ő nem csak forrása minden létezőnek, ő nem csak Isten teremtő szava — ereje. Ő a végső cél is. A hazaérkezés. A beteljesedés. Őreá néznek mindenek. Benne egyenlítődik ki az erőszakkal összeadott és erőszakkal kivont, a mesterségesen megsokszorozott és századszor is újra csak igazságtalanul eloszlott világ. Az egyenlet végső megoldása ő. Az egyensúly csak őbenne állhat helyre.

Feléje kell fordulnia Poncius Pilátusnak és Kajafásnak, de a jobb és bal keze felől megfeszített latornak is. Őreá kell hogy tekintsen a szeretett tanítvány, a megtört szívű édesanya, de a keresztet őrzők parancsnoka, a pogány százados is.

Mert reá tekint a teremtett mindenség. Kezdetek kezdetén úgy alkotott mindent örökkévaló Istenünk, hogy bölcs terveiben benne volt a Krisztus vére árán bűneinkből való váltságunk. Gondviselő irgalmával úgy építi tovább a kedvünkre és a kedvünk ellenére való dolgok világát, hogy naponkénti próbatételekben érezhessük: minden napra erőt ajándékoz az, akinek hatalma felette van földi királyokénak, mert akarva-akaratlanul őt szolgálja minden mennyen és földön.

Ma önkéntes engedelmességre ő szólít fel minket: íme, itt a rendkívüli, boldog, ünnepi alkalom! Konfirmáló ifjainkkal együtt újítsuk meg hitvallásunkat, fogadalmainkat! Valljuk boldogan, hogy nincs Úr azon kívül, akié mennyen és földön minden hatalom! Számunkra egyedül ő a Király. Készek vagyunk menni, ahová ő vezet: mindennap közelebb Isten országához! Ámen.

Virágvasárnapi prédikációk

Imre Lajos

Virágvasárnap és nagypéntek

Alapige: Róma 3,26-27

Bibliailvasás: Lukács 19,41-48

Az az Ige, melyet előttek felolvastam, nem a virágvasárnap lobogó, lelkesedő, mámoros hangulatát tükrözi. Nincs benne semmi sem azokból a boldog kiáltásokból, melyekkel a tanítványok fogadják és kísérik a Jeruzsálem felé haladó Jézust, sem abból a királyi pompából, melyek körülveszik. Mintha eltűnnék a szemünk elől, mikor ezt az Igét olvassuk, minden királyi dicsőség, mintha elhalványulna az ünnepi fény, és elnémulna a kiáltó sokaság, helyette pedig a Krisztus szava hallanék, az a szó, melyet akkor hangoztatott, mikor elindult erre az útra: „Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe, s az embernek Fia adatik a pogányok kezébe, és megölik őt!” Minél jobban nézzük a Krisztus történetét az ő megváltó szenvedései tükrében, minél inkább látjuk benne Isten Bárányát, aki szenvedései és halála által elveszi a világ bűneit, és minél jobban látjuk benne a mi Megváltónkat, aki ezen az úton az érettünk való szenvedés útjára lép, annál világosabban tündöklök fel előttünk, hogy Jeruzsálembe érkezése nem az emberi öröm, hanem a kegyelem diadalának egyik lépcsőfoka. Emberi szemmel nézve nem is érthető meg a Jézus virágvasárnapi bevonulása, csak a hívő számára jelenti azt, amit Isten akar vele mutatni: Krisztusnak a szenvedéseken át dicsőségre lépését, a kereszt által diadalmaskodó Krisztust, aki megváltó halála hatalmával uralkodik a világ felett.

Azért különbözteti meg a mi hitvallásunk Jézus életének két fázisát, a megaláztatásnak és felmagasztaltatásnak szakaszát. Krisztusnak érettünk vállalt megaláztatása, kereszthordozása sorába tartozik virágvasárnapi bevonulása is, mint az első lépés azon az úton, melyen a Golgota felé tart. Bár a virágvasárnapi evangéliumban Isten Igéje világosan mutatja Krisztus örökkévaló királyságának képét, mégis mindazok, akik nem akarják benne meglátni az érettünk szenvedett és meghalt Megváltót, azok nem képesek behatolni az ő királysága és felsége titkába, s benne valami emberi nagyságot, az emberi lelkesedés és odaadás tárgyát fogják csak keresni. Ezért hallgat az apostoli hitvallás a Jézus Jeruzsálembe való bevonulásáról és beszél a születéséről szóló hitvallástétel után azonnal szenvedéséről.

A református hittel teljes mértékben ellenkezik az, amit ma gyakran tapasztalunk, hogy a keresztyén lelkek előtt virágvasárnap nagypéntek fölé emelkedik. A virágvasárnapi fény és pompa elfogja az emberi lelkeket, megtölti ragyogással, bizakodással, örömmel, s az így felajzott emberi lélek szomorúan és félelemmel fordul el a nagypénteki gyásztól, mely — úgy látja — eloszlatja és elsötétíti a virágvasárnap örömét. A mi református hitünk nagypéntekre néz a mai nap is, s nagypéntekben látja azt a diadalt, amely által Krisztus a mi életünk igazi királya és megváltója lett. Tekintsünk a Golgota felé haladó Krisztusra, aki szenvedésének útján halad a mi igazságunk és üdvösségünk megszerzésére. És ne tekintsük ezt a virágvasárnapi öröm megrontásának vagy elhomályosításának. Krisztus csak úgy lehet előttünk igazán Krisztus és Úr, ha megláttuk azt az utat, melyen felvette a keresztet, és ha a Golgota útja után megláttuk a halálból diadalmasan felemelkedő és felmagasztaltatott Krisztust. Csak ez szabadíthat meg attól, hogy azok sorsára jussunk, akik ma még diadalának örülnek és holnapután elhagyják és megtagadják őt, akik emberi gögjükben és emberi várankozásaikban visszariadnak az érettünk szenvedő Krisztustól és ellenségévé lesznek neki.

Pál apostol úgy szól Krisztusról, mint „akit Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által az ő vérében” miérettünk. Hitvallásunk, a Heidelbergi Káté pedig, amikor azt kérdezi: „Mit hiszel, mikor ezt mondod: szenveded?” — így felel rá: „Azt, hogy ő földi életének egész idejében, különösen pedig halálában, Istennek az egész emberi nemzet bűnei ellen való haragját testében-lelkében elhordozta.”

Ami ebben a szóban benne van: szenveded — azt egyhamar el sem tudjuk sorolni és végig sem tudjuk gondolni egész mélységében. Mi hajlandók vagyunk a Krisztus szenvedéseit a saját szenvedéseinkkel mérni és azokkal hasonlítani össze. Azzal állítjuk magunkat, hogy mindennapi gondjaink vagy bajaink hasonlíthatók azokhoz a szenvedésekhez, melyeket Krisztus földi életében elhordozott. Pedig a keresztyén frásmagyarázók és theologusok régtől-fogva, állandóan figyelmeztetnek arra, hogy ilyen visszaélést nem lehet elkövetnünk, s a kegyes lélek látja is a súlyos különbséget a Krisztus szenvedése és a saját háborúsága között. Egy régi magyarázata a hitvallásunknak — a Heidelbergi Káténak — három ilyen nagy különbséget talál. Az egyik az, hogy Krisztus a maga szenvedésében Isten teljes haragjának súlyát hordozta el, amit mi már nem kell hogy elhordozzunk, mert ő ennek érettünk eleget tett. Mi legsúlyosabb szenvedéseink és próbáink között is egy dologról biztosak lehetünk, és pedig arról, hogy Isten Krisztusban felénk fordul, haragja súlyát elvette, s nekünk sohasem kell úgy tekintenünk reá, mint aki távol van tőlünk és elhagyott bennünket. Ezért nem hasonlíthatjuk a máglyák tűzében égő vagy kínok között gyöttrődő vértanúkat soha Krisztushoz, mert azoknak a gyötrelmek között is megvolt az a vigasztalásuk, hogy Isten kibékített, atyai arcát látták feléjük fordulni, azt az arcot, amelynek kiengesztelt békéjét Krisztus ajándékozta nekünk. A másik nagy különbség az emberi szenvedés és Krisztus szenvedése közt az, hogy míg mi mint bűnösök szenvedünk és szenvedéseink a saját bűnös voltunk következménye, addig Krisztus szívében bűn nem találtatott, ártatlanul szenvedett érettünk, amit egyetlen ember sem mondhat el magáról. A mi úgynevezett ártatlan szenvedéseink akár közvetve, akár közvetlenül annak a bűnnek a következményei, amely az első ember engedetlensége folytán származott át ránk, s melynek következményei alól magát senki ki nem vonhatja. Végül a Krisztus szenvedésének célja a mi örök váltságunk, melyet ő a kereszttel elhordozásával teljesített be és szerzett meg. Mi semmi szenvedésünknek ilyen üdvöztető, kiengesztelő erőt nem tulajdoníthatunk. A mi szenvedéseinket Isten vagy azért bocsátja reánk, hogy büntessen hennünket gyarlóságainkért, vagy hogy próbák alá vessen, mint Jóbot, vagy pedig hogy a szenvedések által róla bizonyosságot tegyünk. Ezért óvakodnunk kell attól, testvéreim, hogy a saját szenvedéseinkhez hasonlítva, a Krisztus szenvedését eljelentéktelenítsük, igazi jelentésétől megfoszassuk.

A Krisztus szenvedése nem csak a kereszthalál kínjai és gyötrelmei voltak, ezek csak egy részét képezik az ő érettünk hordozott szenvedésének. Azért mondja hitvallásunk, hogy ő földi életének egész idejében hordozta ezeket. Az, hogy az Isten Fia örök dicsőségéből a földre szállott, emberi testet öltött, emberek között járt, már magával hozta számos formáját a szenvedésnek. Hogy hordoznia kellett az emberi test minden gyarlóságát, tehetetlenségét, melybe öltözött, kivéve a bűnt, el kell szenvednie éhséget és szomjúságot, testi fájdalmakat és nélkülözéseket, melyeket reá nem hozzánk hasonlóan a bűn, hanem saját akarata által való vállalása rótt. Hordoznia kellett azokat a terheket, melyek az emberekkel való közösségből fakadtak, az emberi értetlenség, gonoszság támadásait, bántalmakat és szidalmakat, ostorcsapásokat és gyalázatot, melyek ismét nem megérdemelten sújtották, hanem ártatlanul. A kereszttel rettentő szenvedése, a test halálával együtt járó gyöngeség és halálküzdelem nem kímélte meg Isten Fiát azoktól a támadásoktól, melyek mindenkit érnek. Ha ezeket végiggondoljuk, akkor látjuk, mit jelent, mikor az Írás azt mondja: „mindenekben hasonló lett hozzánk”. Hogy ez a hasonlóság milyen borzalmasan leplezi le mindazt a szenvedést és gyalázatot, melyet a mi Urunk önként vállalt, milyen borzasztó örvényébe lépett be a bűn miatti szenvedéseknek és fájdalmaknak, mikor erre az útra

lépett. Nem lehet a szenvedéséről csak a legnagyobb alázatossággal és magasztalással beszélni!

De ennek a szenvedésnek a csúcspontja az volt, mikor hitvallásunk azt mondja, hogy Istennek az emberi nemzet bűnei ellen való haragját vette magára. Azok a szenvedések, melyek a mi bűnös emberi mivoltunkhoz tartoznak, s amelyeket ő elhordozott, mint forrásból, Isten ítéletéből származnak. El lehet ezeket viselni békén és nyugodtan, sőt halát lehet adni érettük, mint hitünk számos vértanúja mutatja, ha ez az ítélet nincs, ha ez fel van függesztve, de reménytelen, kimondhatatlan maga a kárhozat, ha Isten ítéletét érzi valaki rajtuk keresztül. S ez volt az, amit Krisztus elszenvedett. Az Istentől való elhagyatottság és a tőle való távollét gyötrelme kiált a kereszten mondott jajszavából. Istennek a bűn feletti egész haragja szent fejére hullott, és ártatlan lelkén zúgott végig az a harag, aminek minket kellett volna érnie és bennünket kellett volna megsemmisítenie. Azért csak az ő keresztje fogja fel ezt előlünk, csak ott vagyunk biztonságban a harag elől; aki Krisztuson kívül van, arra teljes erővel zuhan alá az ítélet vihara, azt Isten szüntelen való, pusztító haragja éri.

Mikor tehát a szenvedés útján Jeruzsálem felé haladó Krisztusra nézünk, szóljunk: ez a mi Királyunk, aki jön szegényen, alázatosan, sírva bűneink és azok büntetése miatt felettünk, hozsánna az Isten értünk szenvedő Fiának!

II.

Mert ennek a szenvedésnek a célja a mi váltságunk.

Isten azért rendelte Krisztust, hogy benne mutassa meg az ő igazságát és bennünket az örök kárhozattól megszabadítson. Ez azt mutatja, hogy a Krisztus szenvedésére és kereszthordozására nem szabad úgy néznünk, mintha az az igazságért való szenvedés, az igaz ügy érdekében vállalt kereszthordozás lenne. Gyakran beleesünk abba a hibába, hogy Krisztust úgy tüntetjük fel, mint aki hősiiesen küzdött egy általa képviselt és vallott eszméért és igazságért, amelyet a világ nem akar elismerni, és amelyért való harcban neki e világ szerint le kellett győzetnie. Amilyen messze áll ez az Isten Igéje által hangoztatott valóságtól, éppen annyira fenyeget ezzel bennünket az a veszedelem, hogy a Krisztus szenvedése igazi jelentőségét félretéve, őt az emberi igazságokért és eseményekért küzdő hősök közé vonjuk be, s nem látjuk meg az ő szenvedésének reánk vonatkozó és bennünket egész valónkban élet-halál kérdésként érintő vonatkozását. Az emberi közömbösségnek és hanyagságnak egyik jele az, mert könnyebb Krisztust ünnepelni a virágvasárnapi menetben és könnyebb a romantikus részvét olcsó könnyeit ontani szenvedése és halála felett, mint megalázkodva ismerni be, hogy ez a szenvedés miattunk, helyettünk és érettünk történt.

Nem emberi események és igazságok tehát azok, melyek a Jézus szenvedésének célját képezik, hanem Isten igazságának helyreállítása, melyet a mi bűneink megsértettek, melynek ítéletét a bűn kihívta, s melyet csak úgy lehet helyreállítani, ha a bűn büntetését helyettünk teljesen elszenvedi. Ezért fordul elő szent leckénkben olyan gyakran ez a szó: igazság, amikor azt mondja, hogy a Jézus szenvedése arra való, hogy megmutassa Isten igazságát, hogy megbizonyítsa ezt az igazságot, s hogy Isten igaz legyen és igazzá tegye azt, aki a Jézus testéből való. A Jézus szenvedéséből Isten igazsága ragyog elő, az az igazság, mely nem tűri el a bünt, mely nem teheti, hogy ítélete teljes mértékét ki ne öntse, mert különben igazságát tagadná meg. Ezt az ítéletet hordozta el Krisztus s így megmutatta, hogy Isten valójában igaz és szent Isten, akinek ítéletével nem lehet tréfálni, és akinek haragját nem lehet elkerülni. Megmutatta, hogy Isten nem csak igaz, hogy Isten nem csak egy igaz a sok közül, hanem az igaz. Ez a jelző senkire sem alkalmazható, csak reá, minden úgynevezett emberi igazság az ő szemében bűn és kárhozat, mert benne az igazság teljessége, minden igazság forrása van. Megmutatja azt, hogy Isten igazsága Krisztusban nem rész szerint, nem egyes vonásaiban, hanem egész teljességében ragyog fel a mi számunkra, minden homályosság nélkül, benne látjuk igazán Istent, és sehol máshol nem láthatjuk, csak benne. A Krisztus szenvedésében látjuk igazán, hogy Isten valóban igaz, bünt gyűlölő és bünt büntető Isten, aki egyszülött Fiát azért adta halálra,

hogy a bűn hamissága eltöröltetvén, szentsége és igazsága diadalmaskodjék ebben a világban.

Ennek a diadalnak érettünk kellett megtörténnie. Isten a bűnös emberi nemzetben nem a saját keze munkáját gyűlölte meg és vetette el, hanem meggyűlölte és megutálta a bűnt, s a Krisztus szenvedése arra való, hogy e büntől kínozva, igazságtalan és gonosz voltunktól megtisztítva, úgy tekinthessen reánk ismét, mint a maga gyermekeire. Mert amint Krisztuson kívül nem tekinthet reánk másképp Isten, mint szüntelen való haraggal és ítélettel, úgy azokra, akikért Krisztus szenvedett, nem haraggal és gyűlölettel tekint, hanem mint kegyelmezett, igaznak tartott, örök életre elhívott gyermekeire. Az a Krisztus szenvedésének haszna reánk nézve, hogy akik önmagunkban bűnösök és nyomorultak vagyunk, az érettünk hordozott kereszt fejében, a Krisztus elégtétele folytán úgy néz reánk Isten, mintha bűn nélkül való, engedelmes gyermekek lennének. Azok a mérhetetlen szenvedések, melyeket hordozott, a mi bűneink büntetése voltak, érettünk hordozta azokat. Érettünk lépett a Golgota felé vezető útra, minden lépés, melyet megtesz, minden szidalom, melyet elszenved, a fájdalom és gyötrelmek terhei mind a mi vállainkról vannak levéve, s azokat mind mi tettük az ő vállaira.

Bemegy Jeruzsálembe, ahol reá a szenvedés napjai várnak, ahol megbizonyítja Isten igazságát és megigazítja azt, aki az ő hitéből való. Most ragyog ki teljes világgossággal az igazság fényes napja, melyről karácsonykor énekelünk, most támadhat fel mindenki számára a kereszt mögött a kegyelem hajnala, mely elfedezi bűneinket és eltörli gyarlóságainkat. Most, ebben a világban, mikor a szenvedés külső terhei, a próbák és bizonytalanságok megülik a lelkünket, mikor minden emberi gondolat megváltás igényével és dicsekedésével lép fel, amikor emberi gőg, hatalomvágy, gyűlölet járja a maga örült táncát a világban, az emberek egymásnak zengenek hozsannákat, ott halad a Golgota útján a te Megváltód, a te igazságod, a te életed, egyedüli reménységed itt és az örökkévalóságban. Mikor ránézel és az ujjongó tömeg mögött látod fölragyogni töviskoronás fejét, borulj le előtte és szólj: íme az én Királyom, aki jön szegényen és alázatosan, bizony igaz és szabadító ő. Hozsánna neki! Amen.

Kováts László

A vőlegény és a násznép

Alapige: Máté 9,14-15

Bibliailvasás: Máté 21,1-11

Jézus virágvasárnapi bevonulását sok mindenhez hasonlították: győztes hadvezér diadalmenetéhez, királyi díszmenethez, örvendő emberek ünnepi felvonulásához. Mondták a próféta által megjövendölt cselekedetnek vagy a golgotai kereszthez vezető út kezdetének. De még nem hallottam, hogy valaki lakodalmi menethez hasonlította volna. Pedig ehhez is hasonlítható. Jön a mennyei vőlegény, hogy menyasszonyát, a hívők seregét: az anyaszentegyházat magához vegye, boldoggá tegye. A lakodalmás menet nem szokott szomorú lenni: örvendő szavak, énekek, vígság és muzsikaszó díszíti. Sok helyen még virágot is szórnak az új pár és a násznép elé az útra. Ilyen a virágvasárnapi menet is. A szamárháton ülő „vőlegény” útjára felsőruhák kerülnek, virágok és zöld ágak hullanak, s örvendő hozsánakiáltás dicsőíti őt. Egy földi házasság alkalmával azonban nem mindenki örvend: akiknek nincs kedvükre, azok bosszankodnak. Így volt Krisztus Jeruzsálembe való bevonulása alkalmával is. A Lukács evangéliuma leírja, hogy a farizeusoknak nem tetszett, ami történt. „Mester, dorgáld meg a te tanítványaidat” — mondták. Vagyis dorgálja meg őket, hogy ne dicsőítsék őt. De Jézus nagyon komoly szóval felelt: „Mondom néktek, hogy ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.”

A lakodalomban két dolognak nincs helye: a szomorúságnak és a böjtnek. Amíg a vőlegény, illetőleg az ifjú pár jelen van a násznép között, örvendeznek, esznek-isznak. De nem egy esetben megtörtént, hogy a munka, a hivatal a lakodalom után mindjárt elszóltította a vőlegényt, illetve a fiatal férjet hitvesétől és családjától, vagy csakhamar betegség vagy más fájdalom szakadt az új családra, s még az is megtörtént, hogy a vőlegénynek a lakodalmasszaltól mindjárt a harctérre kellett mennie, ahol el is esett. Ilyenkor már bekövetkezett a szomorúság és a böjt, mert az elmaradottaknak keserű volt az élet s nem fizlett az eledel.

Virágvasárnapon a jeruzsálemi sokasággal együtt vígan fogadjuk, örömmel hozsannázzuk a hozzánk jövő mennyei vőlegényt. Örvendünk neki, mert azért jön, hogy anyaszentegyházunkat hitvesévé fogadja, tagjait boldoggá tegye. Minket akar boldoggá tenni. A vőlegény hitvesének lakásról, meleg otthonról gondoskodik. Artyaszentegyházunk mennyei vőlegény nekünk szerez otthont Atyánál. Azt akarja, hogy itt, e jelenvaló világban is Istennel, Isten hajlékában érezzük magunkat, de még inkább Atyánk mellett leszünk fenn a mennyekben. De nem felejtjük el, hogy a vőlegény elvételük tőlünk. Hogy a vigasság a mai nappal elmúlik, mert a vőlegénynek mennie kell tovább a nagy küzdelembe. És a küzdelemben el is esik, meghal a kereszten. Ekkor szomorkodni fogunk, s e szomorúságunknak adunk kifejezést a nagypénteki böjttel. Tekintetünk azonban még itt sem áll meg, nézünk tovább a nagypéntekről a húsvétra, a keresztről a nyitott sírra. Halljuk Jézus szavait: „a ti szomorúságotok örömmé fordul” — s mivel hisszük is ezt, tudunk virágvasárnap örvendezni.

A virágvasárnap öröme böjtös szomorúságban végződik, de e szomorúság új és mindennél nagyobb örömmé változik megint. E két dolgot kell tudnunk és számon tartanunk, hogy a virágvasárnapot jól ünnepelhesük.

1. Örvendünk Jézusunknak, a mennyei vőlegénynek, mert ő királyi vőlegény: mennyei királyunk ő. S nem olyan király, aki elnyomja és rabszolgasorsban tartja alattvalóit, hanem aki azért él és azért uralkodik, hogy boldoggá tegye őket. A Hamupipőke vagy a Csipkerózsika történetében eljött a jó királyfi, a nyomorúságból megmentette, feleségül vette és boldoggá tette őket. Jézus Krisztus nélkül ilyen Hamupipőke vagy Csipkerózsika anyaszentegyházunk. A világ rabja, földi érdekek szolgálója, vagy mozdulatlanul alszik, de nem képes az Úr parancsolatait teljesíteni, Isten szolgálóleánya lenni. S ha csak így maradna, a megalázó szolgálatba vagy az örök álomba bele is pusztulna. De jön a királyfi: ébredj fel, itt vagyok, te az enyém vagy, nem szolgálóleány, királyi hitves kell hogy légy; nem kényszerűségből, jószándóból és örömmel kell szolgálnod az Atyát. Nem csúfság és megaláztatás a sorsod, hanem dicsőség mellett. Ezeket mondja Jézus menyasszonyának, az anyaszentegyháznak, és ezt teszi vele. És meg tudja tenni, mert olyan király, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. Hogyne fogadnók hát és hogyne kísérnők örömmel! Hogyne kiáltanánk hozsannát és azt, hogy áldott, aki jó az Úrnak nevében.

Örvendünk neki, mert alázatos király. Ezt már Zakariás próféta így megmondta, mikor azt jövendölte, hogy szegény és számárháton ülő lesz, amihez Máté evangélista még az „alázatos” jelzőt is hozzáfűzi. Nem délceg paripán ült, nem fegyveres lovagokat fogadott maga mellé kísérenek, hanem teherhordó számárra ült s mezítlábas tanítványok voltak a kísérei. Ez az alázatosság azt jelenti, hogy habár tudja, hogy ő mérhetetlenül nagyobb, több, különb és jobb, mint mi, nem mutatja magát különbnek. Olyan, mint Mátyás király, aki szegény embernek öltözött és úgy jelent meg a nép között. Miért ez az alázatosság? Azért, hogy közelebb legyen hozzád. Ha fényes ruhában, délceg sereggel, büszkén jelennek meg, azt mondanád: mit segített rajtam? Hiszen nem ismeri, mi a szegénység és a szenvedés, nem érzi nyomorúságomat. De hogy alázatosan és számárháton jön, biztos lehetsz benne, hogy tudja, mi a szegénység és szenvedés, jobban tudja, mint te. Hogyne fordulhatnál hozzá bizalommal? — Ha mint koronás király, ha mint nagy úr érkezne, félnél előtte megállni. Így azonban, ha hozzád hasonló alázatos királynak látod, bár tudod, hogy összehasonlíthatatlanul nagyobb náladnál és minden embernél, mégis magaddal egyformának látod: eléje

mersz állni és el mered mondani előtte bánatodat, fájdalmadat, kísértésedet és kérésedet. Jól teszed, ha örvendezel neki. Alázatosságában is legnagyobb segítséged: földön és égen megtartó királyod.

Örvendünk neki, mert igaz és szabadító. Ilyennek mutatja be őt Zakariás próféta, és ilyenek mutatja be ő maga magát. A földi vőlegény olykor álnok. Különösen ha a menyasszonnyal nem egy helységből való s a menyasszony nem ismeri jól, másnak mutatja magát, mint amilyen. Szelídnek, józan életűnek, jó munkásnak ajánlja be magát, csak hogy szeresse a menyasszony. Csak a lakodalom után derül ki, hogy bizony iszákos, veszekedő, durva és rest. Nagy szomorúság, ha ilyen eset adja elő magát. — A mennyei vőlegénnyel ilyen eset nem fordulhat elő, mert ő igaz, szájában álnokság nem találtatott. Olyan, amilyenek mutatja magát. — Hozzá vagyunk szokva, hogy itt a földön sok hazugságot és hamisságot tapasztalunk: önmagunkban is, másban is alig találunk valami igazságot. Jézusban azonban megtaláljuk a tökéletes igazságot. Éppen ez volt az egyik oka, amiért gyűlölték, üldözték és keresztre verték, mert a hamis és igaztalan ember nem tűrhette, nem nézhette maga mellett az igazságot — s ez az oka, hogy ma is sokan bántják, szidalmazzák vagy üldözik. Ő azonban igazságát nem magának tartja meg, nekünk is ad belőle, minket is igazakká akar tenni. Ma is azért jön szfvünk, családunk és gyülekezetünk Jeruzsálemébe, hogy minket is megigazítson, igazakká tegyen. Nagy baj volna, ha nem tenné ezt, mindnyájan a kárhozát fiai volnánk, mert ahogy a Jelenések könyve mondja: „a gyáváknak pedig és hitetleneknek és utálatosoknak és gyilkosoknak és paráznáknak és bűbajosoknak és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz”. Isten az igaztalanokat és a hamisakat elveti maga elől. De ha Krisztus megigazít, szeretettel és bocsánattal néz ránk. Hogyne szeretné hát az anyaszentegyház, e földi menyasszony a drága mennyei vőlegényt, s hogyne hozsannázza ma örvendezve, mikor ilyen nagy jót tesz tagjaival.

2. Mivel fejezzük ki Jézus virágvasárnap jövetele feletti örömünket? Az első virágvasárnap hozsannát kiáltottak, felsőruhákat terítettek eléje, és zöld ágakat meg virágokat szórtak útjára. Nekünk is követnünk kell az akkoriak példáját. Mi a hozsannát imádságunkkal és vallásos éneklésünkkel mondjuk Jézusnak. Nem csak virágvasárnap, hanem minden istentiszteleten Jézust hozsannázza a hívő templomi gyülekezet. De a templomon kívül is. Ha gyermekek ajkáról valamelyik templomi énekünket hallom, tudom, ezek a kicsinyek Jézust hozsannázzák. Egy alkalommal esti alkonyatban a mezőn haladtam. Tőlem jó távol gyülekezetünknek egyik kedves fiatal leánya dalolta, hogy Maradj velem, már-már alkony főd el — s olyan jólesett hallani. Ez is Jézust hozsannázza. Nincs is nagy baj a gyülekezetben, amíg Jézust hozsannázó gyermekek, ifjak és felnőttek vannak. De a hozsannánál többet kíván: hogy felsőruhánkat is terítsük útjára, hogy azokon, mint szőnyegen, hozzánk jöjjön. Felsőruháink szőnyegét áldozatkészségünk képezi. Akkor, az első virágvasárnap nem volt kis dolog a felsőruhákat Jézus lábai alá teríteni. Akik ezt tették, szegény emberek voltak, nem bővülködtek ruha tekintetében, azt, ami volt, kímélni kellett volna és mégis odatették. Nekünk is sok mindenből kevés van: pénzből, gabonából — és mégis adunk. Ő pedig bevonul hozzánk, sokakhoz éppen az adakozás szőnyegén érkezik meg. Adakozom, ezáltal jutok közel Jézushoz, ezáltal jutok éppen Jézusom mellé. Virágot is szoktunk útjára szórni. Szép dolog, mikor vasárnap reggel egy-egy leányka vagy fiatalasszony szép csokrot hoz az Úr asztalára: Jézus útjára szórt virág ez. De Jézus nem elégszik meg ennyivel, értékesebb virágot kíván: szívünk virágait, a jóságot, a szeretetet, a tisztaságot. Ha ma ezeket a virágokat szórod Jézusod elé, jól ünnepepsz, jól fogadod a mennyei vőlegényt.

Jézus akkor elfogadta a hozsannát is, a felsőruhákat is, a virágot és zöld ágat is. Tőlünk is szívesen fogadja, amit szívesen adunk neki. Éneklésünkre és imádkozásunkra ezt mondja: „Aki ezekben szolgál Krisztusnak, kedves Istennek.” Adományainkat ezekkel a szavakkal köszöni meg: „Éheztem és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok, mezítelen voltam és felruháztatok.” A jóság virágait szóró híveire azt mondja, hogy „az ilyenek ellen nincs törvény” (Gal 5,23). Tehát ör-

vend annak, amit neki adunk. Mint a vőlegény a lakodalmi dicséretnek és ajándéknak. Ha mi tudjuk, hogy Urunknak örömet okozunk, ez a mi szívünket is felmelegíti, nekünk is újabb örömet jelent. Igazi örömnappá hát a virágvasárnap.

3. De az örömet letompítja, a fényt beárnyékolja annak tudata, hogy a násznéptől elvételük a vőlegény, hogy a virágvasárnapra nagypéntek jön. Jézus is tudta ezt, azért sírt virágvasárnapon. „És mikor közeledett, látván a várost, síra azon” — írja Lukács evangélista. Nem magát siratta: a várost, a vak, siket és szívtelen népet, amely ma hozsannázza, de holnap már „feszítsd meg”-et kiált reá, s ezzel saját magát gyalázza meg és viszi veszedelembe.

Vajon nagypéntekkel olyan felhő közeledik a nagypénteki fény elsötétítésére, amely a napot teljesen árnyékba borítja és teljesen végét veti minden örömnak? Ha a Jézus szenvedéseire gondolunk, igen, mert elvételük tőlünk a vőlegény, a nagy csatában elésik, ráverik a keresztre és szörnyű kínok között meghal. Ha csak ennyi volna, még virágvasárnap sem volna szabad örvendeniük. Azért örvendezünk, mert mi már tudjuk, hogy a nagypéntek nem rontja el a virágvasárnap örömét, sőt megerősíti azt. Mert a vőlegény azért esett el, hogy a menyasszony és a násznép megszabaduljon; azért adta magát a keresztre, hogy barátait megmentse az örök szomorúságtól, a véget nem érő gyötrelmes böjttől, a kárhazottól. „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja az ő barátaiért. Ti az én barátaim vagytok” — hangzik biztató szava.

Az első virágvasárnap nagyon örvendhettek, mert nem tudták, hogy jön a nagypéntek. Nagypénteken sírtak, és vigasztalhatatlannak érezték magukat, mert nem tudták, miért van a nagypéntek s hogy jön a húsvét. Mi virágvasárnap örvendezünk, de örömünk nem zavartalan: félünk attól, ami jön. A következő napokban, az Úr kereszthordozásának és halálának keserves napjain gyászolunk, bánkódunk, böjtölünk, de nem vagyunk vigasztalhatatlanok, nem böjtölünk örök böjttel, mert bízunk abban, ami jön.

Mert a mennyei vőlegény nem azért vonul be szívünk, házunk és gyülekezetünk Jeruzsálemébe, hogy aztán elhagyja. Nem azért ül lakodalmat az anyaszentegyházzal, hogy aztán elváljon tőle, hanem hogy velünk maradjon. „Ímé, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Ha pedig Jézus velünk marad, velünk marad a vigasság: az öröm. A tőlünk elvételük, majd visszaadatott vőlegény jelenlétében még akkor sem szabad böjtölnünk és szomorkodnunk, ha e világ szerint erre okunk volna is. Övé a diadal és a győzelem! Hozsanna! Ámen.

László Dezső

Jézus királyságának virágvasárnapjalelei

Alapige: Máté 21,1-11

Bibliavetítés: János 18,33-37

Virágvasárnapja arról tesz bizonyosságot, hogy Jézus Krisztus: király! S hogyha ő király, akkor mi, az ő egyháza neki engedelmeskedő nép vagyunk. Csak akkor tartozunk hozzá, ha elismerjük királyunknak, ha neki engedelmeskedünk, ha előtte hódolunk és neki szolgálunk.

Ő nem csak király! Hitvallásunk szerint Isten három hivatalra: prófétává, pappá és királlyá kente föl. Krisztus: pásztor, és mi az ő nyája vagyunk. Annál teljesebb a róla bennünk élő kép és annál teljesebb a keresztyén életünk, minél több oldalról, minél több hivatalán át ismerjük meg őt.

A virágvasárnap a többi hivatala közül a Krisztus királyságát emeli ki. Ma akkor ünnepelünk igazán, ha mint királyunkra tudunk reá tekinteni, ha mint királyunk előtt hódolunk, ha e királyunk iránti hűségünket újítjuk meg.

A Krisztus összes hivatala közül éppen a királysága körül támadt a legtöbb zavar és félreértés. Első két hivatalának: a prófétainak és a papinak nincs e világ szerinti ha-

sonmása. Próféta és pap csak az egyházban, mondjuk így: a vallásos élet területén van. A király azonban már államfői tisztséget jelent, tehát politikai jellegű. Ez volt az oka annak, hogy már az apostoli korban nemcsak a kívülállók, hanem a közelállók is sok oda nem tartozó vonást ragasztottak hozzá Krisztus királyi mivoltához. Ezért szükséges, hogy szigorúan ragaszkodva a Bibliához, a virágvasárnapi történethez, magából az Igéből értsük meg Krisztus királyságának néhány alaptörvényét.

I.

Mindenekelőtt azt vegyük észre, hogy a virágvasárnapi történetben maga Krisztus tesz bizonyosságot arról, hogy ő király. Ő maga rendezteti meg a királyi bevonulását, intézkedik annak részletei felől. Erre eddig nem volt még példa az életében.

Olvastuk a Bibliában, hogy amikor a nép királlyá akarta őt tenni, nem engedte meg (Jn 6,15). Nem engedte meg, mert még nem jött el annak az ideje, hogy a királyságát nyilvánvalóvá tegye. A virágvasárnapi bevonulása után azonban ezt többé nem rejti és titkolja, sőt egyre nyilvánvalóbbá teszi nemcsak a néptömegek előtt, hanem kihallgatásán is. Most a keresztre feszítése előtt jött el az alkalom arra, hogy félreérthetetlen jeleket állítson föl arról, hogy ő valóban király. Igen, mert ő valóban király, Istentől rendelt örökkévaló király.

Az ószövetségi népben ott élt a titkos vágy, hogy Isten egyszer elküldi a megígért szabadítót, a Dávid magvából való királyt, aki Izráel népét megszabadítja nyomorúságától. Ennek a vágnak a beteljesedését úgy képelték, hogy Isten egy minden eddiginél hatalmasabb királyt küld, aki fegyverrel és hatalommal visszaszerzi a Dávid király trónját, felszabadítja az országot a megszálló rómaiak alól és az az egész világ földi ura lesz. Jézus tudta, hogy mennyire ez az elképzelés él nemcsak a nép széles tömegeiben, a főpapokban, írástudókban és farizeusokban, hanem még az apostolaiban is. Tudjuk, hogy Péter apostol milyen hevesen kifakadt, amikor Jézus először beszélt eljövendő szenvedéseiről: Mentsen Isten, Uram, téged azoktól. Ő volt az, aki elfogatásakor karddal akarta megvédelmezni Jézust. Jézusnak, hogy minden félreértést eloszlasson a maga királysága felől, nagypéntek felé vezető útján kellett arról minden kétséget eloszlató módon bizonyosságot tennie. Most jött el annak az órája.

Krisztusnak ez a bizonyágtétele teljesen az Ószövetségben alapult. És ezzel azt is kimutatta, hogy az ószövetségi nép királyváradalmának nincs isteni alapja. Ő az Ószövetségben valóban megígért király és senki más! Ezért rendezte meg a bevonulását az ószövetségi jövendölés alapján, úgy, amint azt a Zakariás könyve 9. részének 9. versében olvassuk: Örülj nagyon, Sionnak leánya, örvendezz, Jeruzsálem leánya! Imé, jön néked a te királyod, igaz és szabadító ő, szegény és számárháton ülő, azaz nőtényszamárnak vemhén. Alapigénk utal erre a bibliai helyre; hisz Krisztus azért küldött a számárért és a csikójáért, és bevonulását azért végezte számárháton, hogy beteljesedjék a próféta fenti mondása.

Krisztus maga tesz bizonyosságot arról, hogy ő király, mégpedig az Ószövetségben megígért király. Isten nem fog más királyt küldeni az égből népének örömére és szabadítására.

Mi ennek az örömszerző, szabadító királynak a legfőbb jellemvonása? Szegény és számárháton ülő. Szegény és nem gazdag, szegény és nem hatalmas, szegény és nem fennhéjázó. Alázatos és szelíd. Számárháton ülő. A számár az egyszerű nép és a béke állata, szemben a harci ménnel, a földi uralkodók dicsőséges paripájával. Krisztus királyságának a jele a számár. Ő maga tudatosan tesz erről minden félreértést kizáróan bizonyosságot. Őt csak mint számárháton, a szegény nép és a béke állatán felvonuló királyt lehet elismerni hozzá igazán méltó módon.

Krisztus bevonulása, majd Pilátus előtti vallomása, hogy ő a zsidók királya, óriási felháborodást keltett a nép akkori vezetőiben. A halálos ítéletének is az volt az oka, hogy magát a zsidók királyának jelentette ki. Ezzel hatalomsértést, vallásgyalázást követett el. Oda is íratta Pilátus a keresztfájára bűnét: Názáreti Jézus a zsidók királya. Az ismert négy betű: INRI ennek a latin nyelvű feliratnak a rövidítése. Ilyen király nem kellett sem a nép vezetőinek, sem a jeruzsálemi népnek.

Isten pedig nem ad más királyt Sionnak: az egyháznak, Jeruzsálemnek, a szent városnak. És nem ad a mai egyháznak sem! De milyen jó, hogy ilyent adott! Milyen jó, hogy ő szegény. Milyen jó, hogy ő az egyszerű emberek békés állatán, békét és nem háborút hozva közeledik felénk. Ő olyan, mint mi: szegény. Ő hozzánk jött, akik szegények, özvegyek, árvák, elhagyottak, elesettek, megterheltek, senkik és semmik vagyunk, hogy többé ne legyünk árvák, ne legyünk gazdátlanok, védelem, oltalom és kormányzás nélküliek, hanem éljünk vele és általa. Az a virágvasárnapi nagy keresztyén kérdés, hogy felismerjük-e Krisztusban azt, akire a legnagyobb szükségünk van, aki nekünk örömet tud adni és meg tud szabadítani az életünket megkötöző bilincsektől, a félelmektől, a kísértésektől, a bűnöktől, a fájdalmaktól és a gyötrelmekről. Neki erre isteni ereje és hatalma van. És ezt az erőt és ezt a hatalmat az irántunk való legnagyobb szeretet vezeti.

II.

A Jézussal Jeruzsálembe vonuló tanítványok és nép ebből a királyságból már megsejtett valamit. A történet szerint nemcsak Krisztus tett arról bizonyosságot, hogy ő az Ószövetségben megígért Krisztus, hanem mások is.

A számárért elküldött tanítványok a parancsnak minden ellentmondás nélkül engedelmeskedtek. Nem kérdezősködtek, hogy mi miért van, csak teljesítették a királyi parancsot. Ez az engedelmesség az örök példája és mértéke a Krisztus királyságának. Ez a királyság nem itt vagy ott van a térképen, nem ebben vagy abban az országban van, hanem tiköztetek és tibennetek van, amennyiben engedelmeskedtek az Úr parancsának. A Krisztus országa nem e világhól való, hanem az ő mennyből jövő parancsainak való engedelmességből való. Ez az engedelmesség mindig személyes „igen”, mert minden parancsa személynek szóló. Krisztus nem szervezett mozgalmat királysága érdekében. Csak parancsot ad itt és ott, és ahol ennek a parancsnak minden ellentmondás nélkül engedelmeskednek, ott van az ő országa.

Előre megmondja, hogy hol fogják a szamarakat megtalálni, mit mondjanak a gazdának: az Úrnak van szüksége rá. Az Úrnak, aki mindent tud előre. És ennek az Úrnak nemcsak az apostolok engedelmeskednek, hanem a szamarak gazdája is.

Ma sincs más helyen a Krisztus országa, hanem csak ott, ahol emberek elismerik őt királyuknak és mindenben minden ellentmondás nélkül engedelmeskednek neki. Ez az ország semmihez sincs ebben a világban hozzákötve. Még az egyházhoz sem. Senkinek a támogatására, védelmére és elismerésére nem szorul rá. Ott van, ahol Krisztusnak engedelmeskednek! Ahol az emberek személyesen saját felelősségükre engedelmeskednek, tekintet nélkül arra, hogy mások mit tesznek.

Az engedelmesség mellett azonban újabb jeleket is állítottak a Jézust szerető szívek virágvasárnapján. A tanítványok levetették ruhájukat, és nyeret formáltak belőle. A nép egy része a ruháit terítette az útra, mások gallyakat vagdaltak és szórtak elébe. Ezek az emberek adtak Krisztusnak. Abból adtak, amijük volt. Rongyaikból, foltos, kopott útiruháikból, szegénységükből, de adtak és ezzel kifejezték hódolatukat.

Hol van a Krisztus királysága a világban? Azok között, akik azt a keveset, amijük van, boldog örömmel adják oda az Úrnak, akik úgy mutatják meg az iránta való hódolatukat, ahogy tudják. De megmutatják!

És ezek az emberek válaszul a Krisztus által kiabrázolt zakariási Igére, a 118. zsoltár szavaival felelnek, bizonyosságot téve arról, hogy az Írás alapján ismerték fel Krisztusban a királyukat: Zengett az út a kiáltástól: Hozsanna a Dávid fiának! Áldott, aki jó az Úrnak nevében! Hozsanna a magasságban! A Márk írása szerint való szent evangélium még hozzáteszi: Áldott a mi Atyánknak, Dávidnak országa, mely jön az Úrnak nevében.

A Krisztus királyságának nemcsak az ő, hanem az őt elismerő nép bizonyágtételében is igei alapja van. Krisztus országát nem szabad Isten Igéjétől elválasztani, arról sohasem szabad az Isten kijelentésétől függetlenül beszélni.

A közismert virágvasárnapi üdvkiáltás: Hozsanna, magyarul azt teszi: Ó, segíts! Te vagy a király, te hozod az Atya országát, ó, segíts! Segíts a szegényen, az

elhagyotton, a meggyötörtön, a halálra menőn, a kísértésekben vergődőn, a bűnösön. Te segíts, mert más nem segíthet. Te segíts, mert neked erre hatalmad van és a te szívvedben ott ég a segíteni akaró szeretet. Tudunk-e így kiáltani virágvasárnapján nyomorúságunkból a hozzánk leszálló, rajtunk segíteni akaró és tudó Krisztus királyhoz? A prédikáció előtti imádságomat szándékosan zártam a „hoszanna”, segíts meg kiáltással, mert ez az igazi virágvasárnap imádsága Krisztus népének dicsőséges királyához.

Krisztus arra hívott el minket, hogy ennek az országnak az oltalma alatt engedelmességünkkel, áldozatunkkal, hívó bizonyágtételünkkel tegyünk bizonyágot királyságáról. Akkor és ott nem a hatalmasok, nem a fővárosiak, hanem a vidéki szegény emberek, halászok, vámszedők, földművesek ujjongtak azon, hogy nekik is van királyuk, van, akihez fordulhatnak, akitől segítséget kérhetnek. Ó, ha a mai gyülekezet valamit megértene ebből a megsegítő, felemelő üzenetből. Ebből az örömet hozó üzenetből!

III.

Igen, mert akkor sem mindenki fogadta el Jézust, a szamaras embert királyául. Azt olvassuk az Írásban, hogy amikor bemegy vala Jeruzsálembe, felháborodék az egész város, mondván: kicsoda ez? Egy egész város, a nagy város, a szent város, Jeruzsálem háborodék fel azon, hogy a vidéki zarándokokkal jövő Krisztus királyként tisztelteti magát. Azok háborodtak föl, akik a templomhoz a legközelebb laktak, akik a templom körül és a templomból éltek. Azok nem voltak szegények és elesettek, nyomorultak és meggyötörték. Volt miből élniük. El voltak telve önmagukkal. Hatalmasok voltak, akik még nagyobb hatalomra vágytak, gazdagok, akik még gazdagabbak szerettek volna lenni. Mi közük nekik ahhoz a királyhoz, aki a zakariási Igét testesíti meg: szegény és szamárháton ülő? Ők más királyt vártak. Harcias, nagy királyt, hadseréggel, pénzzel, hatalommal. Mit ér az a király, aki csak szamárháton ül, akit nem katonák, hanem rajongó vidéki szegény emberek követnek? Mondhatott-e ez a tömeg mást, amikor Pilátus feltette a kérdést: kit bocsássak el: Krisztust vagy Barabást? Barabást bocsásd el, Krisztust pedig feszítsd meg! Jól jegyezzük meg, nem a Krisztust királyként ünneplő vidéki zarándok nép kiáltotta nagypénteken a „feszítsd meg”-et, hanem az a jeruzsálemi nép, amelyik virágvasárnapján már megbotránkozott azon, hogy a názáreti prófétát, Jézust a vidékről jövő ünnepi zarándokok királyként tisztelik. Ezt egész pontosan jelzi az Írás, amikor azt mondja, hogy a főpapok siettették a Jézus mielőbbi eltételését, mert féltek a sokaságtól, amelyik vidékről jött fel a szent városba. Nem alapszik tehát a Biblián az a megszokott frázis, hogy a nép, amelyik virágvasárnap hozsannát kiáltott, nagypénteken a Krisztus megfeszítését követelte. Itt is, mint minden helyen, most is, mint mindenkor, két tömeg van Krisztus körül, egyik mellette, a másik ellene van.

A kérdés az, hogy mi hol vagyunk. Mellette vagy ellene? Egészen komolyan elismerjük-e őt királyunkul abban a szegénységben, hatalomnélküliségben, alázatban, amelyben királynak mutatta magát, és amelyben az első virágvasárnap népe királyául elfogadta? Vagy más királyt várunk az égből? Merjük-e vállalni a Krisztus szégyenét, gyalázatát, nem e világ szerint valóságát, vagy megvetjük őt éppen úgy, ahogy az egykori vallásos vezetők, a főpapok, az írástudók, a farizeusok és a fővárosi emberek megvetették?

Hol talált ma bennünket az igehirdetés? Mellette vagy ellene?

Boldog az, aki engedelmesen elfogadja őt és ujjong azon, hogy neki, a szegénynek, a betegnek, az elhagyottnak, a bűnösnek van királya és feléje kiáltja: Hozsanna! Ó, segíts! Ez a lélek megtapasztalja a világ királyának, a föld örökkévaló urának hatalmas segítségét! De aki megbotránkozik rajta: az nem!

Hoszanna! Ó, segíts! Ó, segíts rajtunk! Nyomorult szegényeken, elhagyottakon, özvegyeken, árvákon, bűnösökön!

Hoszanna! Ó, segíts! Ámen.

Nagypénteki prédikációk

Csiha Kálmánné

Krisztus, a főpap

Alapige: Zsidókhöz 5,8-9

Bibliailvasás: János 19,16-30

Jézus Krisztus, mikor jelenteni kezdte a tanítványoknak kereszthalálát, maga mondta, hogy neki szenvednie kell.

Mikor szenvedett Jézus Krisztus? Nagyon szépen felel e kérdésre a Heidelbergi Káté 37. kérdésre: „Jézus az ővföldi életének egész ideje alatt, különösképpen pedig halálában szenvedett.” Nem ideig-óráig való szenvedés volt az, aminek elhordozását Krisztus vállalta. Egész földi életének ideje alatt, különösképpen pedig halálában szenvedett.

Nekünk szenvedő Urunk van, aki úgy járta végig ezt a földi utat, hogy még annál is sokkal többet szenvedett, mint amennyit kifejezett azokkal a szavakkal, amelyek szenvedését beszéljük el. Sokszor csak azokkal a mellékmondataival utal erre, amelyeket a tanítványainak vagy a farizeusoknak mondott. Érezzük, hogy e szavak mögött mennyi szenvedés halmozódott fel. Földi életének egész idejében, születésétől haláláig nem volt egyetlen pillanat sem, amikor ne szenvedett volna. Annyi emberi kicsinyesség, értetlenség, annyi minden vette őt körül! Krisztus mindenkiért és mindenki helyett szenvedett.

Sokszor van az emberekben egy olyan kifogás, hogy könnyű volt neki szenvednie, mert ő Isten Fia volt. Pedig a szenvedésekben semmivel sem volt más, mint amilyen te vagy, vagy amilyen én vagyok. Éppen úgy fáj nekik is a szenvedés, mint neked, mert emberré lett. Éppen olyan emberré lett, mint te, kivéve a bűnt. Tehát éppen úgy fájnak a sértések, az ütlegek, az arcul köpdösés, mint ahogy neked vagy nekem fájna. Szendedett életének egész idejében. Akkor is, amikor Pilátus előtt hallgatott. Szendedett akkor is, amikor szembejött vele Júdás, még akkor is, ha „barátom”-nak tudta szólítani őt. Szendedett, amikor Péter háromszor megtagadta. Szendedett, amikor azt látta, hogy a képmutatók akarataikat mindenképpen érvényre próbálják juttatni. És szenvedett akkor is, amikor a tíz meggyógyultból csak egy jött vissza hozzá hálát adni.

Földi életének egész idejében szenvedett. Amikor arra gondolsz, hogy a te szenvedéseid milyen nagyok és mélyek, ne feledd, hogy van az életedben olyan idő, amikor nem szenvedsz. Nem mondhatod azt, hogy földi életednek egész ideje alatt csak szenvedésben volt részem. Vannak örömeid, szép, boldog, tiszta örömeid, amikkel Isten megáld bennünket. Van otthonod. Neki nem volt fejét hova lehajtania. Van sok szerető szív, aki körülvesz, megért, akivel megoszthatod gondjaidat, akik együtt szenvednek veled.

Jézus Krisztus különösképpen halálában szenvedett. Azért mondja itt az Ige: tökéletességre jutván, örök üdvösség szerzője lett, megtanulta azokból, amiket szenvedett, az engedelmisséget. Jézus Krisztus nem csodái által, nem tanításai által jutott tökéletességre, hanem szenvedése és kereszthalála által, amikor önként magára vállalta, amikor odatartotta vállát az őt verőknek, amikor nem csak békességet szólt és szeretetet hirdetett, hanem önmagát kiszolgáltatta mindazoknak, akik őt ütötték. Jézus Krisztus tökéletességre jutván, idegesség szerzője lett.

E megállapításban természetesen az is benne van, hogy mi is a magunk szenvedéseit és próbáit öreá tekintve, őt figyelve kell hogy elfogadjuk. Ő felénk nyújtja az üdvösséget. Ő az üdvösség forrása, de neked kell az újjászületés vizéből innod. És neked sokszor éppen a szenvedéseid árán kell elfogadnod őt.

A Biblia emberei között is sok szenvedést látunk és olvasunk. A sok szenvedő ember láttán azt kérdezzük, amikor akár a Dániel, akár a József történetét olvassuk, hogy

vajon mi hasonló körülmények között hogyan hordoznánk a szenvedést. — Vajon a szenvedés mindig Isten büntetése? Úgy vagyunk, amikor a mások szenvedését látjuk, mint a Jób barátai, akik így vádolják őt: bizonyára rosszat követtél el és megérdemled, hogy szenvedj. Ha csak egy-egy Igét ragadunk ki a Szentírásból, akkor sokszor úgy néz ki a dolog, hogy a szenvedés büntetés. De ha a Szentírás egészét nézzük, akkor arra figyelhetünk fel, hogy sokféle szenvedés van.

Van szenvedés, ami büntetésből van az életünkben. A Lót feleségét bizonyosan bünteti Isten, amikor sóbálvánnyá mered. Bizonyára bünteti Dávidot is, amikor a paráznaság bűnébe esik és ezért nem építheti fel a jeruzsálemi templomot.

De van, amikor a szenvedés próba. Izráel népe számára a pusztai vándorlás, a sok nehézség, az éhség, a szomjúság ideje nem büntetés volt, hanem próba. — Isten megpróbálja, hogy milyen a szíved, merthogy igazán milyen a szíved, azt csak a szenvedések idején mutatód meg. És ott kell hogy éljen a te szívedben is a Jób vallomása: ha a jót elvettem, akkor a rosszat is elfogadom. A próbák idején valamit el akar Isten végezni a szívünkben.

De van, amikor a szenvedés még ennél is sokkal több és sokkal másabb. Ilyenkor a szenvedés megtisztító erő. Ebben Isten azokat a gyermekeit részelteti, akik a próbák ideje alatt megállottak a hitben, mint egykor József a börtönben vagy Dániel a királyok előtt. Amikor Isten látja, hogy az övéi képesek arra, hogy ezen a tisztító próbán is átmenjenek, anélkül hogy zúgolódóvá válnék a szívük, akkor a szenvedés mint Isten iskolája elérte célját. Isten nem mindenkire részesít ebben a kitüntetésben. Csak azokat részelteti ebben az örömben, akik méltók hozzá, akik már kiállták próbáit. Ezeket a lelkeket a szenvedések által még tovább csiszolja, még tovább tisztítja, hogy magáévá tehesse. Ilyen is van. Nem mindig kell arra gondolnod, amikor valakit nagy szenvedések között látsz, hogy Isten bünteti. Lehet, hogy azt, amit rá mért, azért nem mérte rád, mert te nem lennél képes elhordozni azt, de ő a több és az erősebb, mivel közelebb van Istenhez és így el tudja hordozni azt. A szenvedésekben tisztít meg Isten minket. Még tisztábbá, még fényesebbé akarja tenni szívünket, hogy még alkalmasabbak legyünk az ő szolgálatára. Az ilyen nagy próbák és szenvedések között élő emberek szenvedésükkel mindig Isten dicsőségét és felebarátaik hasznát szolgálták. Amikor látták a körülöttük levők el nem csüggedő hitüket, akkor bizonyára ők is megvallották: egyedül a te Istened az Isten. A szenvedésekkel szolgálni lehet Isten dicsőségét és anyaszentegyháza javát.

Aztán van olyan szenvedés is, amit Krisztusért hordozol. Amikor vállalod a szenvedő Krisztust. Ilyenkor megnyílik a füled szava előtt, ilyenkor megnyílik az értelméd és bölcs leszel, ilyenkor te is oda tudod tartani a hátadat a téged verőeknek. Ilyenkor tőle tanuld meg a szenvedés iskolájában azt, hogy Isten arra érdemesített téged, hogy a Krisztusért is szenvedni tudj. Ilyenek voltak hitvalló őseink, ilyenek voltak a gályarabok és mindazok, akikre a Zsidókhoz írt levél szerint nem volt méltó a világ.

Vajon milyen a te szenvedésed? Mert az a döntő életemben, hogy felismerjem azt, hogy én miért szenvedek. Felismerem-e azt, hogy Isten a szenvedéssel most próbál vagy büntet, tisztogat vagy méltóvá tesz arra, hogy szolgáljak és szenvedjek érte? Fel kell ezt ismernünk, meg kell ezt vizsgálnunk. Ha érzed, hogy Isten büntetéséből szenvedsz, akkor legyen ott az ajkadon a zsoltáros imádsága: szabadíts meg, Uram, engem. Ha érzed, hogy Isten próbája szenvedésed, akkor tanulj meg zúgolódás és panaszkodás nélkül járni, akkor naponta vizsgálj meg magadat: miként állom én a próbát, amivel Isten közelebb akar vonni magához?

Miért is szenvedek? Milyen az én szenvedésem? Miért kaptam Istentől? Ez legyen mindig imádságunk része, hogy erre feleletet várhassunk, mivel Isten a szenvedés tüzében megnyugtat, békességes türéssel áld meg és megtanít a Krisztus útján járni.

Krisztus földi életének egész ideje alatt szenvedett. Ha az övé vagy, ha tudod azt, hogy mindez nem magáért, hanem értetted tette, akkor neked is el kell indulnod a szenvedések útján, de nem a magadért, hanem a másokért való szenvedés útján. Csak akkor érted meg mások szenvedését, ha te magad is már valami nagy kérdéssel, valami

nagy szomorúsággal megküzdöttél. Csak akkor lesz személyes ügyeddé egy gyászoló fájdalma, amikor te magad is sok könnyel álltál meg egy koporsó mellett. És csak akkor tudod igazán megérteni egy másik embernek a magányosságát, amikor te is egyedül maradtál. Csak akkor tudod megérteni egy másik embernek a bűnből való szabadulását és tusáját, amikor te magad is őszintén és képmutatás nélkül rádöbbenél arra, hogy milyen nyomorult bűnös gyermeke vagy Istennek.

Csak úgy tudsz a szenvedéssel és a szenvedések között szolgálni, ha elfogadod azt, hogy Krisztus éretted is szenvedett. Mivel én az ő követője vagyok, ezért nekem is tudnom kell másokért szenvedni. Nagy dolog ez.

Istennek csodálatos áldásai rejtőznek a szenvedésben. Lehet, hogy már megtapasztaltad ezt. A sátán sohasem próbál erősebben megkísérteni, mint éppen akkor, amikor hittel hordozod szenvedéseidet. Nem szereti ezt. Tudja, hogy aki el tudja hordozni a szenvedést, az nem áll az ő szolgálatában:

Krisztust a Gecsemánéban folytatott nehéz imatusája közepette próbálta meg leginkább az ördög, de nem tudott győzni fölötte. Isten Fia önként vállalta és vette magára a világ bűneit. Ezért önként vállalta a szenvedéseket:

A szenvedések alatt kitágul a szívünk. Befogadóképessége megnő. Ez az önző szív, amelyik a jólétben és az örömök között sohasem tudott mások felé kinyitni, most meglátja és megtalálja a szenvedő felebarátot. A szenvedések ideje alatt a kórházban sokkal közelebb érzed magad a betegekhez és a szenvedő emberekhez, mint amikor egészségesen jársz a világban.

Szenvedéseidben Istennek áldásai vannak. Mi ezt sokszor nem értjük, és ezért zúgolódunk és kétségeskedünk, jóllehet a szenvedés alatt szükséges, hogy az ember ne zúgolódjék és ne csüggedjen, hanem imádkozzék. Ez a három kincs ha ott van az életedben, akkor lassan elcsendesedik minden szenvedésed. A sok zúgolódásból Isten szerinti megnyugvás és Krisztus melletti csendesség lesz. Elcsendesedünk a Krisztusban, és ilyenkor szenvedésünk közepette megtapasztaljuk azt, hogy sem Isten, sem ember nincs olyan közel hozzád, mint éppen a szenvedés idején.

A szenvedés idején így fogadkozhatunk: menj elöl, Urunk, és mi veled együtt indulunk. Szüneteseinkkel, keresztjeinkkel együtt követünk téged, nagypénteki főpapunkat, aki által tisztán meghalljuk Isten szavát: Ne félj, én megváltottalak, neveden hívtalak, én vagyok.

Ha ez az Ige a te szívvedben gyümölcsöt kezd teremni, akkor lassan, csendben megjelennek a szenvedések áldásai. Le tudsz borulni Isten előtt, és meg tudod neki köszönni a szenvedéseket is, melyek közelebb vittek hozzád.

Így válik a keresztben lelkét kilehelő nagypénteki főpap halála és szenvedése idvességünkre. Így lehet és lesz az ő halála és szenvedése a miénk, hogy odatesszük szívünket az ő kezébe és elindulunk az ő szavára: vegye fel mindenki az ő keresztjét, és úgy kövessen engem! A nagypénteki szenvedő és lelkét kilehelő mennyei főpapunk megváltásunk és idvességünk kezessége. Ámen.

Nagy István

Jézus haljon meg!

Alapige: János 11,46-53

Bibliatolvasás: Lukács 23,24-43

Akik Jézus mellett voltak, nem maradtak némák, hanem „elbeszélék, amiket Jézus cselekedett”. Minden biztonnyal némelyek ézzel jelentést tettek az ellenségnek Jézusról. De feltehetjük, hogy némelyek örömmel újságolták el a jó hírt, hogy van valaki, aki hatalommal szól és cselekszik. Ennek megtapasztalása olyan örömmel töltötte el őket, hogy képtelenek voltak hallgatni, hanem elbeszélésük bizonyoságtételként hangzik, mely felhívja a figyelmet Jézusra. Akik Jézus mellett vannak, azoknak életéhez hozzátartozik ez a híradás, nem tehetik, hogy ne beszéljék el, amit hallottak

és láttak. Jézus egyenesen kötelességgé teszi a biznyságtételt, hogy így halljanak hírt róla azok is, akik különben nem hallanának, megismerjék azt, akire minden életnek szüksége van. A Jézus mellett tartózkodó lelkek, akik meglátják és megértik, hogy miket cselekszik Jézus — beszélnek, már nem magukról, nem csak a gyülekezetről, egy-egy istentisztelet külsőségeiről, hanem arról, aki a középpontban áll és érettünk cselekszik: az Úrról. Itt a János evangéliumában a megelőző 45. versben Lázár feltámasztásáról olvasunk. Embereknek sokasága előtt történt meg, hogy aki halott volt s már eltemették, az Jézus szavára kijött sírjából és visszatért az életbe. Ezzel megbizonyította, hogy hatalma van a halálon, megteheti, hogy valakinek földi tartózkodását meghosszabbítsa. Nem a földi tartózkodás érdekében cselekedte, ahogy semmit nem azért tesz, hogy az ember itt maradjon, hanem mindennel az ő igazi tettére mutatott. Azért jött, hogy az emberek higgyenek benne és így, általa tudják meg és nyerjék meg az örök életet. Ez az ő cselekedete. És erről kell biznyságot tenni itt a földön, a halál árnyékában, a haláltól remegő és reménytelenül halálba hulló emberek előtt: van Jézus, ezért van feltámasztás és élet.

Akár feljelentés, akár hívő biznyságtétel útján a hír eljutott és eljut oda is, ahol a hír meghabórodást és gyűlöletet vált ki. A híradók nem tudhatják előre, hogy szolgálataknak milyen lesz az eredménye. Egy bizonyos, Isten azt akarja, hogy evangéliuma mindenkihez eljusson, függetlenül a vele járó eredménytől, akarja, hogy mindenkinél alkalma legyen a megértésére. Mert amit Jézus cselekszik, az nem titok, ahogy Pál mondotta Agrippa királynak: „nem valami zugolyában — titokban — lett dolog ez” (ApCsel 26,26). Meghallják olyanok is, akiknek szerintünk jobb lett volna nem megtudniok. De mi soha nem állapíthatjuk meg, hogy hol van a biznyságtétel határa, hol nem vagyunk kötelesek már végezni. Ez Istenre tartozik. Így történt meg, hogy a hírt elvitték a farizeusoknak is. A zsidóknak ez a tekintélyes, a tekintélyt magának követelő, magát a nép igazi vezetőjének tartó csoportja volt. Minduntalan előlépnek Jézus életében, foglalkoznunk kell velük, mert magatartásuk Jézus sorsával, az egyház mindenkori sorsával kapcsolatos. A farizeusok az ószövetségi vallás vakbuzgó, bigott magatartásával elkülönítették magukat másoktól. Ez alatt a megtartás alatt pedig értették az ószövetségi törvénynek és a törvényeknek betű szerinti betöltését. Tételük szerint csak a törvények teljes betöltésével lehet a megváltást megszerezni, azaz Istennek olyan kedvezését, melynek nyomában új élet virágozik ki számunkra, övék lesz a világ. Nem ők Istenéi, hanem Isten az övék, következésképpen ők határoznak az üdvösség felől. Aki másként gondolkodik, azt ellenségnek tekintették. Ez a farizeusi vakbuzgóság, kizárólagosság nemcsak az ószövetség vadhajtsága, mert az új szövetségben is jelen van. Kisebb vallásos közösségek hasonlóan rendelkeznek Isten és az üdvösség dolgában, de még nagy egyházak is merészelik magukat egyedül üdvözítőnek hirdetni. Megszabják a hitet, és üdvösséget csak azoknak engedélyeznek, akik ezt a hitet elfogadják. Az ellenség mindig a másként gondolkozó, akit el kell némitani. Jellemző erre a kizárólagos gondolkodásra a középkori egyház tanítása, hogy a föld a világ közepe és minden égitest körülötte forog. Mikor Galileinek volt bátorsága kimondani a felismert igazságot, hogy a föld a nap körül forog, börtönbe zárták és addig gyötörték, amíg tanítását visszavonta. A vallásos bigottság elvakítja a lelkeket, és elzárja éppen attól, ami után vágyakoznak: a megváltástól. Ez a farizeusi gondolkodás, vallásos bőrbe bújt emberi elbizakodottság lényegében Istennek megtagadása.

A kapott hír nyomán a farizeusok összefognak a papi fejedelmekkel, és tanácskozni kezdenek. Tanácskozásuknak egyetlen tárgya: mit cselekedjenek Jézus ellen? Tétlenül, közömbösen nézni Jézus tetteit, a Lázár feltámasztását és a többit nem lehet. Ez az ember sok csodát mivel: „a vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a süketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangélium prédikál-tatik” (Lk 7,22). „Ha ekképpen hagyjuk őt, mindenki hinni fog őbenne.” A tennivaló az, hogy megakadályozzák a hitet. Ha hagyják Jézust cselekedni, ez a hitet ébreszti fel a lelkekben és bekövetkezik az egyáltalán nem kívánatos helyzet, hogy mindenki hinni fog benne. Ha hagyják. Rajtuk múlik, hogy hagyják vagy nem hagyják. Rajtunk

múlik, hogy higgyenek benne vagy ne higgyenek. Döntünk, intézkednünk lehet ebben a kérdésben. Ha hagyjuk, akkor terjed a hit. Mondjuk így, sajnos így: ha hagy-nánk. Ha engednénk szóhoz jutni, engednénk bejönni életünkbe, ha vele gondolkoznánk, vele munkálkodnánk családjunkban, baráti körünkben, ha hagynánk cselekedni ott, ahol a jobb élet, a békesség ügyében tárgyalnak, ahol a világ problémáival győtrődnek, akkor — másként alakulnának egyéneknek, népeknek ügyei, a világ sorsa, akkor jelenlétével, Igéjével, munkájával hitet támasztana a lelkekben, magához kapcsolna, akkor ismét az foglalná el a királyi széket, akit egyedül megillet: Isten. Az ember ember lenne, Jézusban hinne, és általa Isten tulajdonává válnék. Ha hagyjuk. Azonban nem hagyjuk, és egymást biztatjuk: ne hagyjuk Jézust beszélni, cselekedni.

Mert az, hogy hisznek benne, csak nem kívánatos következményekkel, bajjal járhat. A be nem vallott baj, amire gondolnak, az Úr és nem a farizeusok, főpapok tanácsa, a népet mostani irányítója elveszíti. A másik baj, amire gondolnak, az az állandó félelem, melyben a zsidók éltek a rómaiak miatt, ez most éppen kapóra jött, vele lehet takarózni. Akkor a nép hajdani életének csak maradványaival lehetett találkozni, mindenben a rómaiak határoztak. Úgy-ahogy elnézték a pogánytól annyira különböző zsidó vallást, de egyéb vonatkozásban teljes engedelmisséget követeltek. Ha a nép hisz Jézusban, akkor ez nem fog tetszeni a rómaiaknak, akkor a hit már veszedelmes, mert nem irányítható. Jellemző módon a vallásos élet vezetőjét, a főpapot már nem a nép választotta, hanem a helytartó nevezte ki, az éppen hatalmon lévő, már tizenhét esztendeje, Poncius Pilátus elődje emelte tiszt-ségébe. Jézus veszedelmes változást hozna, s emiatt „eljönnek majd a rómaiak és elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet”. A templomot, a népet, a lelket. Elveszik, ami a miénk — mondták a zsidó vezetők. Ez túlságosan nagy ár lenne, semmiképpen nem fogadható el, Jézusért nem szabad kockára tenni az előnyöket, a világ barátságát. Mert felmerül ez, Jézus nem kell. Hasonló fontolgatások és beszél- getések milyen ismerősök magunknál, talán családjunkban. Érdemes-e hinni Jézusban, ha ez nem jár előnnyel? Érdemes-e vállalni a kockázatot, hogy szerettük vagy legalább rokonszenvezünk vele? Vannak, akik vállalják a hitet is, de a többség hallgat, félreáll vagy kimondja: nem kell. Nem teszi ki magát annak, hogy ismerősei megszólják, rosszsallásukat nyilvánítsák, egyszerűen nyúltszívvvel elképzelt, talán nem is létező következményekkel járjon kapcsolata Jézussal. Ez tipikusan farizeusi bölcselkedés: Jézus nem kell, mert az életet váltja meg, igényli. Az ellene fordulásunkat úgy lehet megmagyarázni, hogy veszélyekre hivatkozunk ott is, ahol nincsenek veszélyek. Az evangéliumok egészen világosan tanúsítják, hogy Jézusnak a halálát nem a világ, a rómaiak okozták, hanem a hívő zsidók. Jézust a zsidók nem fogadták be. Ma mi nem fogadjuk be, s szívesen vesszük, sőt igényeljük, hogy tőle megszabadítsanak a körülmények, legyen mire hivatkozni, amikor elutasítjuk. Nem hagyjuk, hogy higgyünk benne, higgyenek benne körülöttünk.

Ezt a felfogást aztán a tanács vezetője, Kajafás pecsételte meg: Vele kész volt összefogni az egészen más felfogású farizeusi párt. Jézus ellen, a gonoszságban az ellenségek is találkozhatnak és együttműködhetnek. Mit határoz Kajafás? Ez hamar el- hangzik: „Jézus haljon meg.” Még indoklását is adja határozatának, mely megfelel az előbb ismertetett magyarázkodásnak: „Jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért és az egész nép el ne vesszen.” Jobb nekünk, hasznunk abból származik, hogyha Jézus meghal. Mi is mindig a jobbat akarjuk. Válogatunk a lehetőségek között, és a mellett kötünk ki, ami jobbnak látszik. Amennyiben ennek a jobbnak valaki útját állja, akkor azt el kell tenni láb alól. Megszűnik a veszély; ebben az eset- ben nem kell magunkat átadnunk Jézusnak, nem kell megtérnünk és Istenéi lennünk, megy tovább az élet, ahogy volt, és a világ haragját sem hívjuk ki magunk ellen. Ez a fontos. Jobb nekünk így, Jézus nélkül. Valaki, itt csupán egy embernek nevezik, tűnjék el az életből az élet érdekében. Sokszor tette meg az emberiség, gyakran a legjobbjával, tudósokkal, szabadságharcosokkal, hogy áldozatul dobta a maga jólétéért. Okosnak tűnik ez a gondolkodás, bölcs megfontolás, nép iránti szeretet és

felelősséget bizonyító döntés, pedig gonoszság. Mennyi ilyen gonoszság terheli az emberiség múltját, terhel minket is. Mások szenvedtek értünk. Mert mi jobbnak véltük a magunk zárt, bűnnel és halállal lezárt körünket megtartani. Gonoszság, istentelenség. És Isten engedi, hogy napvilágra jöjjön ez a gonoszság: ilyen az ember, az emberiség, nem kell a jó, az igaz. Legfeljebb nagyon utólag szobrot állít a vértanúknak, de Jézus Krisztus nem kell sem most, sem a jövőben.

„Ama naptól azért azon tanakodának, hogy őt megöljék.” Tervszerű munka indul meg a határozat végrehajtására, a nagypéntek előkészítésére. Jézus nem kell. Jézus haljon meg. Aztán a határozatot végrehajtották.

És bár jobbnak mondták, hogy egy ember meghaljon és a nép így megmaradjon, az az egy ember meghalt, a nép mégsem maradt meg. Általában az ilyen menekülés a magunk megtartása érdekében nem eredményes. Orosz regényben egyik jelenet, hogy rablóbanda menekül szánon a végtelen havas síkságon. Farkascorda támadja meg, a banda védekezik, amíg elfogy a lőszere. Erre társukat, akit leggyengébbnek tartottak, legkevésbé szerettek, kidobták prédának. A farkasok pillanatok alatt széttépték, s még dühösebben vetették magukat a szán után, amit elértek és az egész társaságot elpusztították. Kajafás kimondotta a döntést, és a nép mégis elveszett. Jézus után 70-ben a rómaiak teljesen elpusztították Jeruzsálemet, és a népet szétszórták. Nem Jézus miatt. A nép éppen azért pusztult el, mert nem volt Jézusa. Nélküle nincs megtartás. A népet Jézus megváltással szolgálta, a vakbuzgó zsidók fegyverrel. A megtartás Jézusban jött el. Úgy jött el, ahogyan történt. Mert amit Kajafás kimondott, azzal Isten akaratát fejezte ki. Előfordul, hogy az Istentől egészen távolos helyen, ahol nem is emlegetik, az ő akarata jut kifejezésre. Mert az imádság: „legyen meg a te akaratod”, azt jelenti, hogy legyen meg mindenütt, még a gonoszban is. Ezért jegyezte fel az evangélista, hogy Kajafás „nem magától mondta, hanem jövődőt mondott”. Jézus nem kell, Jézus haljon meg, ez nem azért következett be, hogy a farizeusok és Pilátus diadalmaskodjanak, hanem éppen azért, hogy gonoszságuk, az emberiség bűne vereséget szenvedjen. A gonoszság gonoszság maradt, de Isten eszköznek használta, hogy elszéledt gyermekeit egybegyűjtse. Isten gyermekei elszórtan, világban szétdobáltak élnek, távol tőle, bűnben. Az ördögnek egyik neve az, hogy diabolos, magyarul: szétdobáló. Ő munkálja a fiak tékozló életét. De Jézus bocsánatot szerez Istentől a bűnös emberiség számára, hogy vissza lehessen gyűjteni Istenhez, megtartásra. Ez az ő döntése, és ezért engedi a farizeusi döntést végbemenni.

Jézus haljon meg — mondja a bűn. Jézus haljon meg — mondja Isten. De Isten értünk mondja, hogy a nép ne vesszen el. Jézus vállalta a nagypénteket, hogy meghaljon megtartásunkért.

Azt kérdezték: „mit cselekedjünk”? Mi is kérdezzük, a döntő helyen, Jézus mellett: mit cselekedjünk? Kérdezhetjük úgy, mint akik tudjuk, hogy bemutatta a legnagyobb csodáját, meghalt, feltámadott és él mindörökké. Mit cselekedjünk? Higyünk benne, hagyjuk cselekedni, hogy legyen Krisztusunk, nekünk, családnak, a népnek, a világnak, ne kelljen elvesznünk, hanem egybegyűljünk újból ott, ahova tartozunk, a mi édes Atyánknál. Ámen.

Ravasz László

A megcsúfolt király

Alapige: Máté 27,11.27-30
Bibliaolvasás: János 18,33-40

Nagypéntek történetének zűrzavarából ki lehet venni a legfontosabb szót, amely körül az egész esemény- és szenvedélyforgatag lejátszódik: király-e vagy nem? Mindaddig, amíg Jézus ajkát el nem hagyja a végzetes szó: csakugyan király vagyok, a vád nem tud semmi lényegest ellene felhozni. Mindaddig, míg meg nem tudjuk, hogy Jézus királyságától félték a főpapok, az frástudók, az egész hatalmi rendszer: őrzöngő

gyűlöletüket megérteni nem tudjuk. Heródes azért érdeklődött iránta, mert trónkövetelőt látott benne; Pilátust az a rémület kényszerítette a halálos ítéletre, hogy futni engedi őt, aki királlyá tette magát. Viszont a zsidókat azzal a sértéssel ütötte arcul a helytartó, bosszúját töltve rajtuk a miattuk szenvedett vereségért, hogy a keresztfára íratva: Názáreti Jézus a zsidók királya.

A Jézus királyságának gondolata benne van a levegőben, ott ég a szenvedések alján, s majd ebben, majd abban a jelenetben csattan ki, mint a felhőből a villám. Benne csúcsosodik ki a föld és az ég ellentéte, tehát az ő királysága egyfelől felháborító bűn s ugyanakkor édes isteni fény; a legnagyobb káromlás és a legszentebb hitvallás. Ezt az ellentétet a felolvasott szöveg egyenlíti ki: a koronázás, amely egyszerre a csúfság tetőpontja s ugyanakkor Krisztus igazi királyságának dicsőséges kiábrázolása.

Jézust a kereszt alatt királlyá koronázták...

I.

és ezzel a Bűn triumfált az Ártatlan felett.

„És levetkeztetvén őt, bűborpalástot adának reá. És tövishől font koronát tőnek a fejére és nádszálat a jobb kezébe, és térdet hajtvá ölelőtte, csúfolják vala őt, mondván, üdvöz légy, zsidóknak királya!”

Én azt hiszem, hogy e rettentő koronázás után már a keresztalál újat nem hozott, csak egyszerűen pecsétet ütött arra a fényre, hogy a bűn triumfált az Istennek ama szentje fölött.

Nézték, ezek az emberek tudták, hogy Jézus király. Tudták, mert maguk is érezték s ezer jel és csoda mutatta, hogy itt egy más, idegen, isteni erő áll szemben velük. Tudták, mert Jézus is kijelentette, szemtől szemben, prófétai szertartásossággal a Pilátus kérdésére: király vagy-e te? — így szólván: te mondad. Valami azt mondotta bennük, hogy e királynak hódolat kell s e hódolatnak egész lényük, egész világuk az ára. Nekik össze kellene roskadniok; bűnbánatban magukat darabokra marcangolniok, megtagadni és bánni mindazt, amit tettek és gondoltak, meg kellene adniok magokat kényre és kegyre. De éppen ezt nem akarták. Tehát megcsúfolták és megtapodták.

Látjátok-e a bűnnek ezt a gonosz gyönyörködését önmagában? Levetkeztették őt — lassan, durván, röhögve és élvezve; felöltöztették valami vörös rongyba, ez a bűborpalást. Koronát a fejére, rikkoltja valaki, s tövishől fonnak egyet, sietős leleménnyel, hogy minél fájóbb legyen. Fejére nyomják — harsogó nevetés, szinte részeg az egész tömeg. Hol a pálcája? Már hoznak egy nádszálat, ez éppen neki való.

A Szent tűr, vár, vérzik.

A tömegre átragad a játék ördögi láza. Egyszerre színházzá válik a kép: mindenki meghajol, fintort vág, lökik egymást: üdvöz légy, zsidóknak királya!

Milyen tisztán látszik itt a bűn természetel! A tudatossága, a szentnek és a nagynak a kicsúfolása, a kegyetlensége, a ragadós volta, a szolidaritást teremtő ereje, amely pár pillanat alatt társadalmat szervez, a pusztító hatalma, hogy egy sem akadt, aki ellene mondjon a játéknak, a lealjasító ereje, amely a csőcseléket állattá tette, s a borzalmas volta, hogy benne a jókedv, a káröröm, az önteltség levében maga a romlott és felgyűlt élet csordult ki! Csúfság lett az, ami legszentebb, gonosz játék, ami legkomolyabb, tettek záporává a belső, titkos érzés és bámulatos leleménnyé a félnék kezdet. Nem a kereszt ácsolásának, a szegek beverésének, a Szenvedő utolsó sóhajának a zaja, hanem az a tébolyodott kacaj a legborzasztóbb hang a nagypéntek drámájából. Jézust királlyá koronázták, s ezzel a Bűn triumfált az Ártatlan felett.

II.

De ebben a koronázásban az Áldozat örökre kárhoztatja a Bűnt.

Mert a tény mégiscsak az, hogy ő király volt, igazi király. Hozzá fogható felséges hatalom sohasem járt ezen a földön. Emberi nagysága is mindenki fölé emeli, hát még ha eszünkbe vesszük, hogy ő Isten dicsőségének visszaükröződése és az ő valóságának képmása? (Zsid 1,3) Mit jelent ezek után nem ismerni vagy félreismerni őt? Mit jelentene, ha valaki, nem tudván húsvétról és a rá következő kétezer évről,

belépett volna a praetorium udvarára és látta volna ezt a jelenetet? Akár közömbösen nézi vala ezt a rettentő játékot, akár szóltanul, összeszorított fogakkal — minő fűtetet vesz a fejére? Vajon közüllünk azok, akik hallgatják e beszédet és sír a lelkük, ott, Galileában vagy Jeruzsálemben, nem mondtak volna-e neki ellent, mikor a hetvenhét szer való megbocsátásról tanított; mikor az ellenség szeretését követelte; mikor azt kívánta, hogy ha a te szemed megbotráncoztat téged, vánd ki azt; mikor arról beszélt, hogy mit használ, ha valaki az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall? Nem hagyták volna-e el, midőn Zákéushoz betér s a bűnös asszonynak megbocsát? Nem érzed-e, hogy Jézust azok koronázták csúfsággal királlyá, akik nem értették, nem követték, akik legelőször közömbösek voltak iránta? Nem világos-e, hogy a nagypéntek csak csúcsa és teljessége annak, hogy voltak és vannak, akiknek nem ő volt a legnagyobb és legszentebb, az életnél is drágább?

Nagypéntek óta vérfagyalaló a legkisebb hitetlenség, a leghalványabb közömbösség is.

De általában: nagypéntek óta más a jelentősége a bűnnek. Ha valaki megüt egy menekült királyt, addig, amíg a király él és uralkodását folytathatja, ez az ütés a legfontosabb és legnagyobb ügye, olyan elintézetlen ügye, amelytől az élete függ. És ha az emberi bűn nagypéntekhez vezetett, lehet-e fontosabb kérdése az emberiségnek, lehet-e nagyobb kérdésed neked, mint ez a bűn? Akármilyen kedves, ártatlannak tetsző, kendőzött portéka, mégis ezerszer veszedelmesebb, mint a szalmafüdeles ház tetején kékesen, tündériesen libegő parányi láng; mire elpillantod szemed, porig ég otthonod, benne vész gyermeked, jövendőd, egész világod.

Vizont az is világos, hogy a bűntől nem lehet másként megszabadulni, csak a Jézushoz való, teljes, őszinte igazodás által. Képzeld el, hogy ott a praetoriumban lettek volna képmutató lelkek, akik külsőleg tisztességet tesznek a töviskoronás királynak, de belsőleg nem hisznek benne és életüket nem adják oda néki. Nem volnának-e ezek még az őszintén, sátáni nyíltsággal csúfolóknál is rosszabbak? Kire nézett volna ő fájdalommal, azokra-e, akik nem tudják, mit cselekesznek, vagy azokra, akik tudják, hogy mit cselekesznek, mert számításból tisztelik őt? Ama rettentő koronázás óta a legnagyobb nagypénteki borzalom az, hogy őt egy magát keresztyénnek valló világ tüntető szertartásokkal imádja, de a szívét nem adja át halálos hűséggel, boldog szenvedéllyel a világ töviskoronás királyának!

Jézust királlyá koronázták: ezzel a ténnyel ő, a nagy áldozat, örökre kárhoztatja a bűnt, amelynek gyökere az őiránta való hitetlenség, ezt fokozta a képmutatás, s egész pusztító erejében élénk tárja az ő csöndes, tűrő Felsége.

III.

De harmadszor e koronázással a megváltó irgalom hatalmat nyer a megtört szívek felett.

Mikor az emberek gonoszt gondoltak és úgy cselekedtek, éppen azzal vitte véghez Isten az ő titkos tanácsát. Az a praetoriumi gonosz játék csakugyan a Krisztus királlyá koronáztatása volt. Ott telt be az ő engedelmissége, s megaláztatásában kiderült isteni dicsősége. Ott érte el tetőpontját a megváltó szeretet, amely mindezt vállalta, hogy megfizesse érettünk az árt. Ott fejeződött be a nagy áldozat, amelyben Krisztus eleget tett érettünk és Isten elfogadta azt. Az a durva, sátáni játék Isten legszentebb és legtökösabb ténye volt: ott koronázta meg az ő Fiát.

De ezt csak a töredelmes szív ismerheti fel. Csak az, aki a kereszt alatt meglátta: bizonynal Istennek Fia volt az. Aki meglátta, hogy az a töviskoronás király az ő ura és megváltója, s mindent elvetve, mindent megtagadva, megadja magát neki.

Igen, aki bűnbánattal és töredelemmel közeledik feléje, annak királya. Te levetkeztetted, mondja az örök Irgalom, én felöltöztetlek téged, fázó, vacogó lélek, az én érdemembe. Te a csúfság bíborát adtad reám, én reád adom a királyfiak hófehér palástját. Te töviskoronát nyomtál a fejembe: emeld fel ide porba hanyatlott fejed: hadd tegyem rá az üdvösség koronáját. Nádszál helyett fogadd királyi pálcám. Arcul vertél: én megsimogatlak; megköpdöstél: megcsókollak. Sebekkel vertél át: én meg-

gyógyítom a te sebeidet; ecettel és epével itattál: feléd nyújtom aranykehelyben az élet mámorító borát: az én véreimet.

Király Ő, nagy király. Azóta a legnagyobb kitüntetés részt venni az Ő mártíromságában. Azóta a legfőbb rang: szolgálni másokért. Vele győzelem az elbukás és a halál diadal.

Benne színe fordult ez a visszas világ. A kicsiny nagy lehet, az utolsó első, az együgyű bölcs. A töredelmes szentté lesz, a halál az élet kapuja.

Szenvedők, megcsúfoltak, betegek, szomorúak, akár nemzetek, akár egyének, halljátok még a régi, régi himnuszt:

Királyá Jézust, Jézust koronázzátok!

(Közvetítette a rádió 1929-ben.)

Húsvéti prédikációk

Bálint Ildikó

„Békesség néktek”

Alapige: János 20,19-21

Bibliaviasás: János 20,1-18

‘Elmúlnak az ünnepnapok, elmúlik az évről évre megünnepelt húsvét, és mi marad meg belőle? Egy kedves családi látogatás emléke, pár napig szobánkban terjedő kölni-
vízillat és a szép frott tojások a polcon, hadd lássa mindenki, milyen volt az idei húsvétünk.

Majd jönnek a megszokott hétköznapiak, a megsokszorozódó nagypéntek, mikor mi „feszítsd meg”-et kiáltanánk vagy kiáltunk, mikor elalszik lelkiismeretünk, mivel úgysem él, mivel úgyis a sírban van Jézus. Sok nagypéntékké vált hétköznapiunk, de kevés húsvéttá vált vasárnapunk van.

De figyeljünk az Igéből élénk rajzolódó képre! Vizsgálata közben több dolog is szembetűnik. A legelső, amit látunk, az, hogy a tanítványok a hét első napján gyűlnek össze istentiszteletre. Nem a zsidók szent ünnepén, szombaton, hanem vasárnap, a Jézus feltámadásának napján! A szombat továbbra is a teremtés munkájának befejezését jelképezi, de Jézus feltámadásával új ünnep született: megváltásunk, feltámadásunk reménységes ünnepe. De nem csak húsvét vasárnapja, hanem mindenik vasárnap igazi húsvétünnep, Krisztus halálból való feltámadásának és a mi újjászületésünknek felelő ünnepe.

De nézzük csak kissé közelebről az időpontot és a helyszínt: este volt. Ugyanúgy elközelt az este, mint amikor Júdás elárulta, Péter megtagadta őt. Mikor megtették az éj leple alatt azt, amit nappal nem mertek volna. De mégis van egy nagy különbség! Az az éj, a tagadás és az árulás éjszakája húsvét előtt volt. A feltámadással rengeteg dolog megváltozik a tanítványok életében. Most, amikor zárt ajtók mögött ülnek, még nem hiszik igazán, de már sejtik a feltámadást. Sejtik, hogy történt valami, és sejtik, hogy ez az esemény értük történt. De a sejtés még nem biztos ismeret. Ezért félnek. Félnak az ismeretlentől, és félnek az emberektől: „az ajtók zárva valának a zsidóktól való félelem miatt”. A régi gondolkozásukat bizonyítja az emberektől és az üldözéstől való félelem.

Nem tudjuk, hogy honnan gyűltek össze az apostolok, hogy milyen gondokat hagytak maguk mögött családjukban; nem tudjuk, hogy hittek-e a feltámadás tényében vagy kételkedtek benne; nem tudjuk, hogy ismerték-e igazán Jézust, hogy egyáltalán ismerték-e egymást vagy saját magukat, de összegyűltek. Akárcsak most mi. És ezen most hangsúly van. Ha az emberektől való félelem mindnyájukat otthon tartotta volna, hogyan láthatták volna meg Jézust, és hogyan láthatták volna meg egymást? A félelmet a magány megsokszorozza! Az egyedüllét nemcsak a félelmet fokozza, de annak lehetőségét is elveszi, hogy felebarátodat szeresd! Mert miként szól a szeretet kettős parancsolata? Szeresd Istened és szeresd felebarátod! Mindkettőt! Ha Isten azt akarta volna, hogy csupán a magány óráiban legyen látható Jézus, akkor ezt látomásokban is kijelenthetné volna! Ha Isten úgy akarta volna, nem küldte volna el Fiát a földre. A világot enélkül is kormányozhatta volna! De Isten azt akarta, hogy az emberek egybegyűljenek, hogy a tanítványok egybegyűljenek, hogy mindannyian láthassák, megtapaszthalhassák a középük lépő Jézust. „Eljőve Jézus, és megállta közepén.” Középen, hogy mindenki láthassa: a félők, a kételkedők, az otthon maradni szándékozók, a bizonytalankodók, az egymás között sugdolóók. Középen: hogy mindenki láthassa!

Milyen csodálatos, hogy nem kezdett kérdezősködni, hogy nem szidott és nem vont felelősségre senkit. Azoknak, akik keresztje alól elfutottak, a gyáváknak, a tagadóknak, az árulóknak most is ajándékot ad. És azt adja, amire legnagyobb szükségük volt: „Békesség néktek.” Ő tudta és tudja, hogy békesség nélkül mindenki lelke

mintha meg lenne bénulva. Figyeljünk csak! Hányszor szeretnénk adni és szeretni, hányszor szeretnénk megelégedni magunkkal és azzal, ami van, de képtelenek vagyunk rá, mert ott van bennünk a nyugtalanság, a békétlenség, a feszültség. Hisz a másíknak több van, jobb van, más van. Nagyobb háza, jobb állása, szebb ruhája van, és bizony, a világ szemében a ruha teszi az embert. A világ mércéje szerint annyi vagy, amennyi pénz van, akkora vagy, amekkora hatalmad van, és olyan erős vagy, ahány embert el tudsz tiporni. A világ mércéje, a világ törvénye ez. És ebben a hatalmi vágyban, a mások tulajdona és boldogsága utáni vágyban elveszítéd belső nyugalmat, békességedet. A világnak sohasem vagy jól úgy, ahogy vagy, hisz mindig van nálad szebb, vagyonosabb, erősebb, akit te is utol akarsz érni. De ha az egész világnak nem vagy jó, ahogy vagy, van valaki, aki elfogad: Jézus. Ő elfogad szegényként, gazdagként, egészségesként, betegként, fiatalként vagy öregként egyaránt. Neki úgy vagy jól, amilyenek Teremtőd alkotott. Ne akarj minden erővel más lenni, mert ő csak úgy tud békességet adni számodra, ha nem vagy szüntelen háborúságban a világgal és önmagaddal. Ő így választ ki, ahogy vagy, és így mutatja meg magát neked itt a gyülekezetben. Hiába vannak körülötted jobban öltözöttek, fiatalabbak, hatalmasabbak. Ő megáll most itt közöttetek középen, mindenkitől egyforma távolságra, mindenkihez egyformán közel, és azt mondja: „Békesség néktek.”

Nem kérdez, de cselekszik. Nem kér, de ad. Békességet szólva, örömet ad: „Örvendezének azért a tanítványok.” A tanítványok a feltámadott Jézusnak örvendeznek. A feltámadott Jézus legyőzi a félelmet szívünkben, és a szent Istennel való megbékéltetés által örvendező tanítványokká tesz.

Ezt a békességet akarja nekünk adni minden vasárnap, minden húsvétünnepen, hogy békessége által felszabadítson a megváltásban való örvendezésre. Mert nem az a baj a gyülekezeteinkben és a személyes életünkben, hogy nem dolgozunk eleget, hanem az, hogy nem tudunk örülni a feltámadt Krisztusnak.

Figyeljük meg a templomba jövőket! Szinte kötelezőnek tartják a szomorkás-komoly arcot, ünnepinek a fekete ruhát, szinte tilosnak a mosolyt az arcokon. Félelemmel jönnek, emberek okozta félelemmel, ahogy a tanítványok is jöttek, gyötrellemmel és emberek okozta békétlenséggel szívükben, vállukat meggömbítve, szemüket lesütve jönnek, mintha a sírban fekvő Jézust keresnék, mintha a halott Jézust siratnák. Elfogyott a hit öröme gyülekezeti életünkéből és magánéletünkéből. Elfogyott az igazi öröm, mert a krisztusi békesség is elfogyott. Nagypénteki gyülekezetekké válunk, akik még nem tudják, hogy van feltámadás! Sokszor napjainkat eltemető, reményeinket elsírató, halottaink fölött reménytelen könnyekbe fagyó, nagypénteki gyülekezet vagyunk.

Most persze mondhatnátok, hogy könnyű volt a tanítványoknak! Ők látták Jézust, de mi nem láthatjuk. Ők örvendhettek neki, de mi minek örvendjünk? Számukra látható volt, számunkra már nem.

De vajon miért nem látható Jézus? Vajon miért nem látható Isten? Azért, mert nem tudunk annyira meghajolni, hogy meglássuk őt. Nem tudunk annyira se meghajolni, hogy egymást meglássuk. Hogy a mellettünk élő jövőtlenségét észrevegjük, amikor a mi jövőnk biztosított! Hogy a magunk kevese mellett a másik kevesebbjét észrevegjük! És újból hagyjuk, napról napra engedjük a nemtörődés, az irigykedés, a magunknak gyűjtés, a békétlenség ördögét, hogy a szívünkbe férközzék.

De akkor megint megszólal Jézus, és másodszor is elmondja a tanítványoknak és nekünk: „Békesség néktek.” Mert tudja, hogy a bizonytalankodó, a csak percekig örülni tudó embereknek újbóli biztatásra, bátorításra van szüksége. A rosszra való bátorításhoz elég egyszer elmondani valamit, és az olyan könnyen kicsírázik. De legtöbbször nem elég a jóra való egyszeri biztatás. Kétszer, háromszor, ezerszer kell azt ismételnie az embernek. Jézus azért most másodszor mondja a tanítványoknak: „Békesség néktek.” És gondoskodik arról, hogy ez ne legyen utoljára mondván. Majd így folytatja: „Amiként engem küldött az Atya, én is akképpen küldelek titeket.” Mintha csak ezt mondaná: lehozтам az Atya békességét a földre, de ti vigyétek tovább. Én kezetekbe, szájatokba adtam az evangéliumot, ti mondjátok tovább! Evangéliumot,

örömhírt hoztam, nem gyászéneket; elöttetek jártam, hogy követhesetek; nem fordultam vissza az emberek csúfolódásaira, hogy ti előre mehesetek; örömhírt adtam a törvény helyébe, hogy élhessetek; a feltámadást hoztam a halál helyébe, hogy a virágokat ne csak a temetőbe vigyék! Menjetek, és tanítsátok tovább, amit tőlem tanultatok. És mondjátok egymásnak: „Békesség néktek.”

Boldog az az ember, boldog az a gyülekezet, ahol így köszöntik egymást: „Békesség Istentől.” Nem is gondolnak rá, hogy evangéliumot mondanak, hisz megszokták, hisz örökölték a köszönést szüleiktől. Nem is gondolnak arra, hogy Jézustól örökölték. Megszokták, és így viszik ezt a köszönést tovább. Jó lenne így adni tovább az evangélium, az örömhír minden egyes szavát. Jó lenne reménytelennek tűnő napjaink között meglátni az örömhír reménységét, minden Isten adta csodát.

Hisz Isten nagy és kis csodákat cselekszik. Nagy csodát cselekedett majdnem 2000 évvel ezelőtt, amikor feltámasztotta egyszülött Fiát. De kis csodákat cselekszik mindennap. Ki kérdezi a virágtól, hogy akar-e nyílni? Isten csodája, hogy a virág kinyílik. Ki kérdezi a naptól, hogy akar-e világítani? Isten csodája, hogy a nap világít. Ki kérdezi az embertől, hogy meg akar-e születni? Isten csodája az, hogy az ember megszületik. És ki kérdezi ettől a nyomorult élettől, hogy akar-e néha szép is lenni? Isten teszi azt, hogy ez a nyomorult élet az eljövendő feltámadás fényében néha még szép is lehet.

Békesség néktek! Ámen.

Csiha Kálmán

Húsvét

Alapige: Máté 28,7-10,16-20

Bibliolvasás: János 21,1-14

Még nem vagyunk messze nagypéntek gyászatától. Nagypénteken csak az ember beszélt. Nagypénteken Jézus hallgatott. Hallgattak az angyalok. Hallgatott Isten. Csak az ember beszélt! Az ember jött hamis vágyakkal. Az ember kiáltott, hogy feszítessék meg. Az ember mosta képmutatóan a kezét. Lám, én ártatlan vagyok az igaz ember véréből. Az ember vádolt, az ember gyilkolt. Nagypéntek az ember szavának és cselekvésének az ideje volt. Úgy is mondta az Úr Jézus: „mert ez a ti órátok és a sötétség hatalma”.

Nagypénteken hallgatott Isten; nagyszombaton aztán mindenki hallgatott. A sírban nyugovó is, az ég is és a mellét verő, sírva hazatérő sokaság is, mindenki hallgatott nagyszombaton.

Húsvétkor megszólalt Isten. Húsvétkor földrengéssel mozdította el a követ a sír szájáról. Húsvétkor megszólaltak az angyalok: ti a megfeszített Jézust keresitek. Húsvétkor üzent Isten: „Feltámadott.” Húsvétkor szólt így Jézus: Ne féljétek. Megszólalt Isten!

Csodálatos dolog az, amikor megszólal Isten, amikor a halálba beárad az élet, amikor a bűnré bocsánat jön, amikor a megsemmisülésre kegyelem jön, amikor megszólal Isten. Csodálatos dolog ez, és ma is ünnepeljük, hogy húsvétkor az élet teremtő szavával megszólalt Isten.

Csodálatos dolog, amikor egy emberi lélekben is megszólal Isten, amikor megremegnek a lélek kősziklája és odaállnak az angyalok a szív kapujához és hirdetik, hogy Isten Fia él. Csodálatos dolog az, amikor a történelemben megszólal az Isten Fia, és jön és nem lehet útját állni. Csodálatos dolog lesz majd az, amikor az idők végén eljön Jézus és megszólal Isten és elnémul minden emberi beszéd.

Húsvét az Isten megszólalásának az ideje. Az angyalok Isten húsvéti üzenetét az asszonyokra bízzák. Ott az első húsvétkor azt mondták az angyalok nekik: menjetek gyorsan, és mondjátok meg az ő tanítványainak, hogy feltámadott a halálból, íme, elöttetek megy Galileába, megmondtam néktek. Az asszonyok voltak a feltámadás első

hírvivői. Nekik ajándékozta Isten azt a nagy feladatot, hogy menjenek és gyorsan mondják el a gyászban és félelemben szorongó tanítványi seregnek, hogy szórják szét annak az isteni üzenetnek drága magvát a férfiszívembe, hogy Jézus Krisztus feltámadott a halálból.

Az asszonyok félelemmel és nagy örömmel mentek. Mentek, szaladtak, vitte őket az a drága üzenet, hogy él az Úr, hogy van örök élet. Most ne csak azokra a régi asszonyokra gondoljatok. Isten Igéje ma is keresi azokat az asszonyokat, akik az ő Igéjének hordozói tudnak lenni; azokat az asszonyokat, akik le tudnak ülni egy gyermekágy mellé és el tudják mondani nemcsak az ezeregyéjszaka meséit a kisgyermeknek, hanem el tudják mondani a húsvét történetét is. Amikor félelemmel és nagy örömmel tudnak szaladni a gyermekszívek után, hogy elmondják nekik: van Jézusunk. Isten húsvéti asszonyokat keres, akik vállalják, hogy úgy élnek, hogy hitük által esetleg hitetlenül élő férjüket is megnyerjék Krisztusnak, hogy szeretetük világítson, hogy hitük építse őket, hogy vigyék az örömhírt: feltámadt Krisztus! Isten olyan édesanyákat keres, akiknek a szíve mellett nem halálba hulló hitetlen gyermekek nőnek fel, hanem akiknek az édesanyjuk lesz az első hírvívő arról, hogy van Isten, aki szeret bennünket, és van Urunk, a Jézus Krisztus, aki feltámadt a halálból.

Itt vannak-e ilyen asszonyok? Hol vannak az ilyen asszonyok? Milyen jó lenne, ha oda sorolnád magadat is, ha odasorolna téged Isten is. Az ilyen asszonyok közé. Milyen jó, ha Isten ide sorol. Most szívedre helyezi a megbízatást: menj és mondd el az evangéliumot, mert ez rád bízott. Vidd el a feltámadott Jézust azoknak a szívébe, akiknek a szeretete ott van a te szívedben.

Az asszonyok félelemmel és nagy örömmel mennek. A félelem is bennük van, mert megrendítő dolog lehetett találkozni az örök élet határán az angyali üzenettel. Először jó tudni azt, hogy a halálból visszajött Jézus. De benne remegett ebben a félelemben a feltámadott dicsőségének fénye, benne remegett az ismeretlen örök élettől és az eddig ismeretlen dolgoktól való félelem is, az Isten előtti megrendülés is. Hogyne féltek volna, de mégis nagy örömmel mentek és vitték a hírt.

Ott van sokszor a szívében a félelem, és hogyan lenne ott a te szívedben is és minden asszonyi szívében és minden férfiszívében. De ott van mellette a nagy öröm, hogy feltámadott az Úr és reánk bízta, hogy tanúi legyünk.

Amikor az asszonyok mentek, szembejött velük Jézus. Köszönt nekik: legyetek üdvözölve. Az eredeti szöveg szerint Jézus csak egyetlen szót mondott nekik: örüljete! Szembejő most is velünk Jézus, és amíg jöttünk erre a húsvéti ünnepre, félelemmel és nagy örömmel a mi szívében, kavargó érzésekkel, lehet, hogy gondolva valakire, akit eltemettük, vagy aki hiányzik, nincsen itt, lehet, hogy a gyermekünk jövőjén aggódva — szembejön velünk Jézus és azt mondja: örüljete, ne féljete, menjete el és mondjátok meg az én tanítványaimnak, hogy előttete megyete Galileába.

Félelemmel és nagy örömmel mentek az asszonyok; de amikor az Úr Jézussal találkoztak, ő kivette a félelmet a szívéből és azt mondta: ne féljete, hanem örüljete. Ekkor lettek igazi húsvéti asszonyokká a temetőbe zárandokoló asszonyok.

Mert a húsvét nem csak ünnep, hanem ennél sokkal több. A húsvét a feltámadott Krisztussal való csodálatos találkozás. Aki vele a szíve mélyén nem találkozott valahol és valamikor, az nem tudja, hogy mi a húsvét. Annak lehet, hogy nagyon szépen megterített asztala lesz, annak lehet, hogy ünneplő családja lesz, annak lehet, hogy vendégei lesznek, de annak fogalma sincs arról, hogy mi a húsvét. Csak az tudja, aki egykor félelemmel vagy nagy örömmel ment az életúton és szembejött vele Jézus, aki valahol és valamikor lelke mélyén hallotta a Jézus szavát: ne féljete, örüljete. És így találkozott vele.

Az Úr Jézus már feltámadt, de a tanítványoknak mégsem volt húsvétja. De lett húsvétjuk. Tamásnak egy hétig nem volt húsvétja, mert nem találkozott vele.

Nem csak azoknak volt húsvétja, akik ott voltak az üres sír mellett. Hisz Pál apostolnak később volt húsvétja. Ő nem volt ott, amikor Jézus feltámadt. Pál sokáig az

ellensége volt, de amikor a damaszkuszi úton megjelent neki Jézus, akkor húsvétja lett.

Neked is és nekem is csak akkor van húsvétünk, ha valahol és valamikor a lelkünk mélyén találkozunk vele. Lehet, hogy gyönyörűséges, örvendező úton, lehet egy könnyes fekete szakadékban, de szembejött velünk és azt mondta: örüljetek és ne féljetek. Mi leborultunk a lába elé, mint azok a régi asszonyok, és átöltöttük térdét. Ekkor lesz csak igazi húsvétünk. Amíg ez nem történik meg, és akivel ez nem történik meg, az nem érti ezt a boldogságot. De akivel ez megtörtént, az, ha visszanéz az életére, csodálkozva mondja: hogy is tudtam eddig nélküle élni?

Valaki pár nappal ezelőtt könnyes szemmel mondta el, hogy sokáig nem ismerte az élő Jézus Krisztust. De egyszer betévedt ide a templomba, itt ragadt, kinyílt a szíve, megismerte, és élete további útján vele ment. Ő mondta: ha visszagondolok a régi életemre, amíg nélküle éltem, nem is tudom elképzelni, hogy miként tudtam nélküle élni, hisz semmit sem ért az életem.

Ha vele találkozol, megváltozik a szíved, kicserélődik a félelem, és helyében a szép, szent, tiszta öröm marad. A tanítványoknál is, az angyaloknál is így volt.

Az asszonyok mentek, és amikor megérkeztek a tanítványokhoz, elmondták, hogy menjenek Galileába és ott meglátják Jézust. Aztán, olvassuk a tudósítást, a tizenegy tanítvány elment Galileába. Mert a húsvét ragyogó fényében nemcsak az asszonyok vannak ott, a húsvét fényében ott vannak a férfiak is, a tizenegy tanítvány. Tizenketten voltak valójában, de egy hiányzott közülük. Ez volt Júdás.

Tizenegyen mentek el. Valami fájó üzenet is benne remeg ebben a szomorú tudósításban, mivel csak tizenegyen mehettek el, mert volt közöttük egy Júdás, aki most hiányzik közülük.

Lehet, hogy soraitokból is hiányzik valaki. Valaki, akit nagyon szeretted, és akit szeretted volna, hogy ott legyen veled. Lehet, hogy nagyon hiányzik, mert messze van itt a földön vagy felment az égbe, de ne fájjon neked ez a távolság, mert a feltámadott Krisztusban mindnyájan egyek vagyunk. Csak akkor fájjon számotokra ez a távolság, ha Júdásként van távol a húsvéti gyülekezetből. Ha Tamásként van távol, akkor még van reménység, mert egy hét múltán ő is találkozhatott Krisztussal, az élő Úrral, aki hatalmas bizonyosságát adta, hogy él és uralkodik.

Jézus galileai találkozásra hívta tanítványait. Oda rendelte őket, ahonnan elindultak Jeruzsálem felé, megáldoztatásának helye felé. A tanítványok siettek a találkozóra, hogy magukra vegyék az apostolság nagy feladatát, hogy megálljanak ott, ahol az asszonyok nem tudtak volna megállni, hogy elmenjenek oda, ahová az asszonyok nem tudtak volna elmenni. Jézus találkozóra hívta őket, és ők megjelentek.

Benne vagy-e ebben a tizenegyben? Ha a szívedben kételkedés van, ha a szívedben ingatagság van, Jézus mégis hív. Íme, eljöttél a mi hegyünkre, erre az istentiszteletre, mert Jézus hívott, ide rendelt. Majd tovább rendelt, hogy megállj mellette, hogy hirdesd őt, hogy menj oda, ahová az asszonyok nem tudtak elmenni. Jézus hív, és maga elé állít, oda rendel magához, és elhív tanítványának. Vállalod-e ezt, mert a húsvét nem csak elfogadása valami szép és nagy dolognak, hanem abban a percben, ahogy Jézussal találkozunk, a húsvéti feladatot kell vállalnunk. Az Úr így szólt tanítványainak: nékem adatott minden hatalom mennyen és földön, elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket. — Amikor a kisgyermekedet, az unokádat megkeresztelték, gondoltál-e arra, hogy ezeket a szavakat a feltámadt Krisztus mondta? Ha kétezer év távolából visszanézünk, azt látjuk, hogy neki adatott minden hatalom mennyen és földön. Kétezer év óta világtraverzek dőltek össze, az egész világ mássá lett, megváltozott. Mennyi parancsra nem emlékeznek már az emberek! Hova lett a császárok parancsa, a királyok parancsa, a 100 és az 50 éves parancsok, de ez a 2000 éves parancs megmaradt. A világ megváltozott, de hozzuk ma is keresztelni a gyermekeinket, mert a feltámadt Jézus ezt kérte. Ez a parancs megmaradt, mert ez az Úr parancsa volt, mert ebben Isten szólalt meg húsvétkor: tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, Fiúnak, Szentléleknek nevébe, tanítván őket.

Rátok bízva ezt is Jézus: „tanítván őket”, vagyis üljünk le melléjük, öleljük át őket, szánjunk rájuk időt és nyitogassuk lelkük ajtóit és vezessük őket Jézushoz, hogy ők is találkozzanak vele, hogy ők is boldog emberek legyenek.

Az Úr Jézus parancsolatához ígéretet fűz: „én veletek leszek minden napon a világ végezetéig”. Minden napon veletek leszek — ezzel az ígérettel bocsát el most is a feltámadott Úr! Ez a mi nagy, csodálatos húsvéti ajándékunk. Ezt senki sem ajándékozhatja. Ezt csak ő teheti. Veled akart maradni nagyon sokáig valaki, de nem tud, mert nem tudunk örökre egymással maradni, csak Jézus az, aki kimondhatja: „veletek leszek minden napon a világ végezetéig.”

Hát miért félsz az elkövetkező napoktól? Gond lesz benne, betegség lesz benne, halál lesz benne, de veled lesz Jézus és azt mondja: „én vagyok az Út, az Igazság és az élet”, és ahol én vagyok, majd te is ott leszel, ezért hívj segítségül engem, és én megszabadítlak téged és te dicsőítesz engem. Veled leszek minden napon a világ végezetéig!

Odaírja az evangélium végére Máté az ámen szöcskát. Tudjuk, hogy ez azt jelenti: hiszem, hogy úgy lesz, biztos, hogy úgy lesz.

Mondjuk mi is rá Krisztus ígéretére: ámen!

Gálfy Zoltán

Húsvét

Alapige: Lukács 24,10–12

Bibliaviasítás: Márk 16,1–13

A húsvéti történet záróversei. Magának az eseménynek evangéliumi elbeszélése. Mind a négy evangélium előadja. Mi jellemzi ezeket a híradásokat?

a) Először is tudnunk kell, hogy a páli leveleknek a feltámadás következményeiről és hasznáról szóló részei megelőzik az evangélium beszámolóit. Vagyis az első gyűlések előtt találkoztak — éppen Pálnak, de más apostolnak is a bizonyágtételén keresztül — magával a feltámadt Krisztussal, és csak azután vették az evangéliumok beszámolóit az eseménynek lefolyásáról.

Ez önmagában csupán idői zavart jelent. De több van itt ennél. Szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy ha valaki nem tapasztalta meg akármilyen formában a feltámadt Úrral való találkozást — annak nehéz beszélni a húsvét titkáról.

b) Másodsor: kik ennek a történetnek a szereplői? Három asszony, 11 apostol és közöttük Péter. Tehát akik Galileától kísérik, akik segítik, akik az ő igazi gyülekezete. Ugyanazok, akik három nappal ezelőtt vele mentek vagy megtagadták. Mintha semmi sem történt volna itt az emberek között. Az élet a nagypénteki alakokkal megy tovább — jelezve azt, hogy a bűn zsoldja a halál és éppen ez a halál oka egy merőben új húsvéti életnek.

Nem lehet elválasztani őket egymástól.

c) És hogy folyik ez az élet? Ez a három vers is arról tanúskodik, hogy rendkívül lázasan, dinamikusan. Csupa mozgás, megállás nélküli keresés. Az élet keresi a súlypontját, amit látszólag nagypénteken elveszített. Riadtá, futkosóvá lett. Csupán egyetlen versben — a 12.-ben — hét ige jelzi ezt a nyugtalanságot. — Péter felkel, fut, sírba hajol, lát, elmegy, csodálkozik. A karácsony éjszakájának nyugalma, nagypéntek éjszakájának előre eltervezett és izraeli jogszokásokkal szentesített eseményeit itt egy belső feszültségből és riadtságból bizonytalanná tett hajnal váltja fel. Olyan éjszaka és olyan hajnal lehetett ez, mint az Egyiptomból való menekülésé. Ott egy ismeretlen sívatag — itt egy sír teszi bizonytalanná ezt a reggelt.

Erről beszél a sorok között ez a három vers is.

I.

Arról, hogy a feltámadás reggeléhez hogyan viszonyul az első pillanatokban az ember. Mi a húsvét eseményének visszfénye az embernél? Helyesebben azoknál, akik mellette vannak. A gyülekezet mindenkori példaképénél. Nézzátek meg, mennyire esendően kicsinyek vagyunk ennek a visszfénynek, ennek az emberi részről történt fogadtatásnak a tükrében.

És ezt az esendőséget csak aláhúzza ennek a három drága asszonynak az alakja.

Mint a három királyok érkeznek itt a lukácsi híradás szerint Jézushoz. Hódolni jönnek lényegében. Szeretetük, ragaszkodásuk, emberi érzéseik és mindenekelőtt a kegyelet hozza őket. Az a kegyelet, amely nem mirhát és tömjént ad a kezükbe, hanem balsamcserjék olaját.

Mit is akarnak?

Véglegesíteni a halált. Tartósítani és a kegyelet érzéseivel, amíg lehet, itt tartani maguk között azt, akit körülvettek. Feltenni a koronát a halálra. Elfogadni és tisztelni előtte. Szorongással, félelemmel — hiszen az ószövetségből jött asszonyok, akik zsidók, akiknek kétszeresen tartózkodni kell a halottól. Azért is nem jöhettek tegnap, szombaton — a páska ünnepén.

Mária Magdolna — a művészetek széppé és előkelővé rajzolt alakja. Pedig bizonytalannal nem volt az. Beteges, halvány arcú, viharos tragédiáktól felkavart lélek volt — a Tibériás melletti Magdalából. Talán ő volt a Lukács 7-ben szereplő bűnös asszony, akiről a házigazda farizeus olyan lenézéssel beszél.

De sok mindent köszönhetett Jézusnak.

És Johanna, az előkelő asszony. Heródes Antipás háznagyának (Khuzának) a felesége.

És Mária, a kis Jakab anyja, Alfeus felesége, aki Galileától kíséri Jézust, és ha jól értelmezzük János 19,25-öt, akkor Jézus anyjának testvére.

Úgy jönnek ide a sírhoz, mint az ószövetség gyermekei, akik nem is tudhatják, hogy mit tartogat számukra az új életnek ez a reggele. Gondolatuk a nehéz kő, az őrizők, a követ fedő pecsét és a nagypénteki halott körül járnak.

Vajon ez a mondat: az ő szavuk üres beszédnek látszék — csak a tanítványokat minősíti? Csupán a tanítványok tartózkodó kételkedését fejezi-e ki, vagy benne van ebben az is, hogy ez a szó valóban nagyon üres lehetett? Tudnunk kell azt, hogy Lukács híradása szerint itt még sem az asszonyok, sem a tanítványok eddig a pillanatig nem találkoztak a feltámadt Úrral.

És mindaz a beszéd, ami erről elhangozhatik — mindaddig, amíg nem találkoztunk vele —, valóban csupán üres beszéd lehet. Noha tárgyyszerű és meggyőző — de akkor is csupán emberi történet és emberi história. Az asszonyok még nem találkoztak az új életnek azzal a formájával, amit ez jellemez: erőben támadt fel. Ez az erő még nem járta át őket abban a formában, ahogy egykor a beteg asszonnyal való találkozása rendjén Jézus ezt kijelentette.

Mi jellemzi tehát főleg ezt a három asszonyt?

Makkai írása, a Harmadnapon... talán híven fejezi ki lelkiállapotukat. Mélységesen kétségbeesnek, mert nem találják ott az Urat és el sem tudják képzelni, hogy mi történt. A sírtól vissza a belvárosig ez a kétségbeesés sietteti őket. Nincs itt, s ennek oka csak a főpapok fondorlata lehet.

II.

És a tanítványok. Ennyivel jellemzi őket az evangélium: nem hívének nekik.

Vajon együtt vannak vagy szétszéledve nagypéntek után? Estére már együtt vannak Tamás nélkül, de ebben a hajnali órában minderről semmit sem tudunk.

Megleپő az evangéliumok egyöntetű híradása erről a tanítványi tartózkodásról. Nem hisznek az asszonyoknak. Valamennyien.

A II. Vatikáni Zsinat szünetében az egyik protestáns résztvevő arról beszélt a Kúria akkori bíboros vezetőjének, hogy milyen sokoldalú problémát jelent és vet fel

az ökumenikus mozgalom. Mennyi nehézsége és mennyire kevés konkrét eredménye van. És megkérdezte: vajon a tanítványok életében volt-e olyan pillanat, amikor mindnyájan egy véleményen lettek volna a bibliai híradások szerint? Ottaviani nem felelt. Napok múlva egy nyílt ülésen jegyezte meg: igenis volt ilyen egy akaratot jellemző pillanat az apostolok életében: amikor valamennyien megtagadták és nem értették meg Urukat. De ez sem tükrözi a teljes igazságot, mert Júdás ekkor már nem volt közöttük.

Íme ez az a pillanat: egyöntetűen nem hiszik el, és egyöntetűen elfeledik Jézus pár nappal azelőtti mondását: harmadnap feltámad az Embernek Fia.

Eddig úgy gondolták, hogy a feltámadás egyet jelent az utolsó ítélettel. Az Ótestamentum álláspontjának csúcsa ebben a kérdésben a 73. zsoltár 21. verse: Tanácsoddal igazgatsz engem, és aztán dicsőségbe fogadsz be engem — nem ér fel ezekig a magasságokig. És az Ótestamentum szerényen hallgat a feltámadás kérdéséről.

A korszellemet pedig az a görög gondolkodás határozza meg, mely szerint a halál egyszerű visszaolvadás a világszellembe. És Euripidész szerint félni a haláltól nagyobb baj és rosszabb dolog, mint maga a halál.

Ez a három vers igazolása annak, hogy mennyire képes átfogni ezt a kérdést az ember a maga önerejéből.

III.

Ennek az emberi képességnek határát jelzi Péter igyekezete. Megrendülten és a kakasszótól földre tiportan keresi ez a lobogó keleti férfi a nagypéntek utáni lehetőséget.

Ő a legérzékenyebb minden eseményre. Ő a lázmérője ennek a kis közösségnek. Őt gyötrik a legélesebb fájdalmak, de mégis a fájdalmakon túl neki van a legjobb irányérzéke. Mintha érezné: az események továbbra is csak Jézus körül gyűrűzhetnek. Talán az Arimátiai József kertjében!

Péter az, aki a 12. vers pergő cselekvéssorát irányítja.

Nem nyugszik meg a visszautasító tagadásban. De lehet az is, hogy valami sejtelem gyötri: talán ellopták!

És ennek a dinamikus cselekvéssornak ez az utolsó igéje: — csodálkozik.

Mintha Habakuk kérése visszhangoznék: Vizsgálódjatok, és csodálkozással csodálkozzatok, mert olyan dolgot cselekszem ... amit el sem hinnétek (1,5).

Ez a csodálkozás az a minden, amit az ember tehet. Amit a legjobbjaival tehet.

IV.

Mennyire nyilvánvaló: itt nem az ember, hanem csak a mindenható Isten cselekedhet.

És éppen ezért kell meglátnunk azokat a láthatatlan sorokat, amelyek e mögött a tudósítás mögött vannak. Az ő kezével az ő művét hordozva.

Az a tény, hogy Jézus nem jelent meg a főpapoknak és Jeruzsálem hivatalosainak — csak azoknak, akiket ő erre méltóztatott —, figyelmeztet arra, hogy a feltámadás evangéliumának ezt az örök titkát, melyet az eseményeknek isteni oldala hordoz — csak azzal a csodálatos érzéssel lehet megkülönböztetni, amelyet az ismeretlen felé tapogatózó hit tehet.

A feltámadás ténye előtt lelepleződik az asszonyok s az apostolok minden igyekezete. Mintha a csillagok vetélkednének s hirtelen felkelne a nap — s minden csillag halovánná válik. Így az emberi igyekezet, akarás, szeretet, sietség, csodálkozás — minden csak elhalványuló csillag. Önmagában semmi fénye.

Nem tudja bevilágítani a húsvét titkát.

Ne is akarja!

A húsvéti nap ragyogása másra tanítja az embert:

1. Nem függ az asszonyok szeretetétől és a kezükben levő balzsam erejétől. Sőt: le akarja leplezni ezt a szeretetet, és ki akarja önteni a balzsamot. A test porból vétetett és porrá lesz. A feltámadás titkát ne keresd a porban, és ne ütközz meg az urnák

hamván. Mert van földi test és van mennyei test. Ez hitemnek — amaz érzéseimnek tárgya.

2. Az isteni cselekvéssor láthatatlanul és csendben történik. Úgy, ahogy azt Illés és sokan mások tapasztalták. És nincs az a gát, amit át ne törne ez a csendesen munkáló kegyelem. A kő lassan elmozdul.

3. Mindaz, ami ezen a reggelen történik, az emberi elgondolás határán túl történik. Mert nem a mi elgondolásunkra, hanem a mi üdvösségünkre támadott fel.

4. Ezen a földön történik minden, de nem a föld és nem az anyag törvénye szerint. De a földért és azért az emberért, akit beborít a kegyelem és nem hallatszik többé a nagypénteki káromlás és a feszítsd meg. A káromló tömegért, a mindent megtagadó tanítványokért, köztük az elsődért: Péterért.

Ez a szó, hogy feltámadott, éppen olyan jelentőségű, mint a legyen és lett. Az élet és az új élet kezdete csak Isten tette lehet. Az ember nélkül, sőt néha ellenére — de mégis érte.

V.

A keresztyén egyház nagyon hamar megérezte, hogy minden Krisztusról szóló beszédnek, igehirdetésnek csak ez lehet a summája: Él és élni fog.

Enélkül nemcsak egyház nincs — de hit sincs és üdvösség sincs.

Erről beszél Pál Athénban, és erről ír Korinthusba azoknak, akik mindezt még nem látják.

Erről prédikál Péter Jeruzsálemben azoknak a zsidóknak, akiknek idegen volt mindez.

Pál, akit az úton szólít meg, Péter, akitől megkérdezi: szeretsz-e? Ők tudták, tapasztalták, hogy a feltámadásba vetett hit nélkül nem lehet Krisztusról beszélni.

Mert azok, akik enélkül nézik ezeknek a napoknak eseményeit — Flavius és kortársai —, akiknek nem támadott fel — azok egyszerűen nem is szereznek tudomást Jézusról. Akinek nem támadott fel, annak lényegében meg sem született.

A ma embere feleletet követel a „mint” és a „hogyan” kérdésére. Erre a kérdésre azonban az Ige nem felel. De tudnunk kell, hogy a „mint” kérdése nem is tartozik az Ige kérdései közé. Ez a történelmi és az emberi logikának a kérdése. Annak a történelmi és annak a logikának, melyet az asszonyok és a tanítványok vonatkozásában éppen a húsvét reggele ítélt meg.

Ne próbáljunk olyant, amire amúgy is képtelenek lennénk.

Éppen Dante Divina Commedia című műve figyelmeztet: milyen sokrétű, plasztikus, kifejező, dinamikus a pokol és purgatórium.

Mennyire nincs fogalmi szóanyag egy ilyen képesség ajkán sem, mint Dante, amikor a paradicsom világát kellene idézni.

Fény és fény — ez minden, amivel övezni lehet. De ez semmivel sem több, mint amire sok évszázaddal előbb Ézsaiás a 6. részben képes volt.

De rendületlenül hisszük, hogy a siető asszonyok, a hitetlen tanítványok és a kérdező ember egyszer csak találkozni fog vele. Ha nem a húsvét reggelén, akkor később. S ha ekkor sem, akkor 8 nap múlva, mint Tamás — vagy később és messzebb, ott fent Galileában.

És ez a találkozás nyitja fel a szemeket. Ez az élő Krisztus egyszer megáll előttünk.

Tamás ennyit mondott: Én Uram és én Istenem.

Mi is csak ezt tehetjük. Ámen.

Halálból életre

Alapige: 1Sámuel 2,1-2.6-8
 Bibliailvasás: Márk 16,1-8

Bizonyára ti is meglepődve hallgatjátok ezt az ószövetségi Igét most húsvét reggelén, és azt kérdezitek magatokban, hogy vajon lehet-e ennek az igeszakasznak az alapján bizonyosságot tenni a feltámadás örömezenetéről. Erre a kérdésre én határozott „igennel” felelhetek és felelek.

A legrégebb történeti feljegyzések szerint Jézus feltámadásának a napján az őskeresztények himnuszokat, zsoltárokat énekeltek. Egy ilyen himnuszt képez a felolvasott ígerész is, amely Isten szabadító tetteit magasztalja. Vajon szívvel-lélekkel bele tudunk-e kapcsolódni ebbe a dicsőítő énekbe, vajon tudunk-e ezen a húsvéti ünnepen a keresztények millióival együtt áldást mondani az Úr nevére? Vajon meg tudjuk-e vallani hitünket ez Ige alapján?

A húsvét utáni tanítványok számára az Ószövetség könyvei képezték a Szentírást. Ez iratok fényében magyarázták Jézus Krisztus történetét. E könyvek alapján tárták fel Jézus kereszthalálának és feltámadásának titkát. Az egyház kebelében azonban jelentek olyan tanítók, akik elutasították az ószövetségi könyvek fontosságát, azt állítván, hogy a zsidó nép Istene nem azonos a Jézus Krisztus Atyjával. A mi hitünk szerint az Ószövetségben ugyanaz az Úr cselekedett, mint az Újszövetségben; az ószövetségi könyvek írói mind Jézus Krisztusra néztek. Az ő életére és áldozatára vonatkoztak azok a jövendölések, amelyek a próféták ajkáról egykor elhangzottak.

Sámuel első könyvének e szakasza egy olyan útról beszél, amely a halálból az életre vezet: „Az Úr öl és elevenít, Sírba visz és visszahoz.” Ebben a hívő bizonyosságtételben felfedezhetjük az Apostoli Hitvallás egyik tételét: „szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból feltámadta”. Milyen csodálatos, hogy egy ószövetségi asszony évszázadokkal Jézus Krisztus születése előtt megtapasztalta Isten megelevenítő és újjáteremtő hatalmát. Ezt az asszonyt Annának hívták. Hosszú éveken keresztül viselte a gyermektelenség fájdalmát. A gyermekáldás elmaradása az izráelita asszony számára sok szenvedést, megaláztatást jelentett. Anna bánatában sokat sírt és sokat böjtölt. Újra és újra Istenhez fordult segítségért. Sokáig úgy tűnt, hogy imádsága nem talál meghallgatásra. Egyszer azonban, amikor ismét a templomba ment és hosszasan imádkozott, azt a meglepő ígéretet kapta Éli főpaptól, hogy Isten teljesíti kérését. És valóban, egy év múlva Anna ölétben tartotta gyermekét. Az Úr megnyitotta elhalt méhét, és egy fiúval ajándékozta meg. Milyen kimondhatatlan az Úr hatalma! Isten akkor is tud életet teremteni, amikor az ember feladott már minden reménységet.

Anna asszony szíve megtelt örömmel. A templomban most újra az Úr színe elé áll, és magasztalja szentséges nevét. Milyen osztatlan örvendezés, milyen ujjongás hatja át ezt az imádságot! „Örvendez az én szívem az Úrban, visszaadta erőmet az Úr, felfnylt a szám ellenségeim ellen.” Ilyen felszabadultan csak az az ember tud énekelni, akinek az életében gyökeres változás következett be. Ebben a himnuszban egy olyan asszonynak az öröme csendül fel, aki minden szomorúság és keserűség között kitarzott Isten mellett és most csodálatos módon megtapasztalta, hogy hűséges az Úr, nem hagyja cserben a benne bízókat. Isten nem a halottaknak, hanem az élőknek az Ura, aki gondot visel az ő teremtményeire.

Ebben az ószövetségi himnuszban az a nagyszerű, hogy nem csak egy embernek a személyes élményét, tapasztalatát fejezi ki. Isten választott népe sokszor ajkára vette Anna imádságát, mert úgy érezte, hogy benne egy egész közösség hite, reménysége szólal meg. A húsvéti gyülekezet azért kapcsolódhat bele ebbe a zsoltárba, mert sorai olyan örömet sugároznak, melyet nem a véletlen játéka vagy a futó szerencse váltott ki, hanem Isten megtartó, megújító erejének a megismerése. Figyeljünk csak az imádság szavaira! Anna nem azt mondja, hogy örvendez az én szívem az én fiamnak, hanem: „Örvendez az én szívem az Úrban, felmagasztaltatott az én fejem az Úrban.”

Más szavakkal ezt úgy lehetne kifejezni, hogy szívem tele van örömmel, mert megéreztem Isten gondviselését, mert megtanultam, hogy életem az Úr kezében van elrejtve. Isten hatalmasan beleavatkozott Anna életébe. Ezért mondja hálaadó imádságában: „Mert szabadításodnak örvendezek én!” Az Úr segítsége volt az, amely örömmre fordította bánatát; az Úr közelsége volt az, amely megerősítette lábait a kísértések között. Az imádkozó most már tudja, hogy rábízhatja magát Isten hűségére. Neki hatalma van arra, hogy olyan életteret ajándékozzon a benne bízóknak, amelyben felemelt fővel járhatnak, amelyben mindenki az igazság kosarából vehet.

A mélységből a magasba, a reménytelenségből a jövő felé, a halálból az életre vezet Anna útja. Vajon nem ugyanezen az úton vezette végig Isten a tanítványokat nagypéntek és húsvét között? Keserűség és lemondás, szomorúság és kiábrándulás ülte meg a szívüket, amikor Jézus szenvedéseinek az eseményeit végigkísérték. Mélységesen megdöbbenek, amikor látták, hogy a szeretett Mestert, Isten felkentjét mennyi megaláztatás, gúnyolódás és megszégyenítés érte. A bánat könnyeit hullatták, amikor az ármány, a hamisság, az igazságtalanság, a durvaság és a gyűlölet megnyilvánulásait végignézték. Hiszen Jézus elfogatása, kihallgatása, elítélése, megcsúfolása és keresztre feszítése nem volt más, mint az emberi gonoszság legsötétebb színjátéka. Péter és társai úgy érezték, hogy mindennek vége szakadt a Gólgotán. Hiába volt a feszült várakozás, a szent reménység, az Isten hatalmába vetett bizalom, most egyszerre szertefoszlott a jövőbe vetett hitük. A Jézus halálát követő sötétség teljesen elborította szívüket. Minden jel arra utalt, hogy a körök bezárultak, a Sátán erői győzedelmeskedtek Isten Fia felett. Milyen mély völgybe vezette Isten a tanítványokat! A nagypéntek és a nagyszombat gyásza után azonban a húsvéti hajnal következett. „Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lőn azoknak, akik elaludtak” — hirdeti az apostol a diadalmas örömmüzenetet. Isten nem engedte, hogy a halál diadalmaskodjék Jézus felett, nem engedte, hogy az ő teste rothadást lásson. A keresztyén hit legősibb bizonyossága szerint Jézus harmadnapon feltámadott és megjelent Kéfásnak, azaz Péternek, azután a 12 tanítványnak, majd megjelent több mint 500 atyafinak, azután Jakabnak, az Úr testvérének, végül pedig Pálnak. Jézus tehát legyőzte a halált, az élet Fejedelme erősebbnek bizonyult a gonosz hatalmánál. Isten igent mondott Jézus útjára, igehirdetésére, elfogadta áldozatát és feltámasztása által kimondta a döntő szót Jézus ügyében. Jézus Krisztus nem maradt hazugságban, ahogyan a gúnyolódó tömeg gondolta. Élete nem végződött kudarccal, ahogyan ellenségei szerették volna. A feltámadás által Isten igazolta őt a világ előtt, de egyben a tanítványok előtt is.

A nagycsütörtökön és nagypénteken szétszóródott tanítványi sereg húsvét után visszanyerte a Jézusban való hitét. A feltámadott Krisztussal való találkozásuk által még jobban megerősödött bennük az a felismerés, hogy Jézus a Messiás, az Üdvözítő. Ez a bizonyosság képezte a Krisztusról szóló prédikáció szilárd alapját. A húsvéti hit teszi az evangéliumot valóban örömmüzenetté, mert a feltámadás által teljesedik be Jézus Krisztus története. A húsvéti hit által nyílnak meg az evangéliumok ablakai a mennyei Atya felé. Ezeken az ablakokon keresztül meglátjuk Isten nagy szeretetét, amellyel elküldte a világra egyszülött Fiát, hogy megszabadítson bűneinktől és örök életet szerezzen mindazok számára, akik hisznek benne (Jn 3,16). Ezen az ablakon keresztül megnyílik a kilátás az örök élet felé, mivel a Krisztus feltámadása a mi eljövendő, dicsőséges feltámadásunk biztos zálogát képezi.

A mélységből a magasba, a halálból az életre vezette az Úr a húsvéti tanítványokat. Vajon nem ugyanezen az úton vezet Isten ma is a benne bízókat? Vajon a mi életünkben nem vált-e valósággá Anna hitvallása:

Az Úr ől és elevenít,
Sírba visz és visszahoz,
Az Úr szegénnyé tesz és gazdagít,
Megaláz s fel is magasztal;
Felemeli a porból a szegényt,
És a sárból kihozza a szűkölködőt.

Ó, hányszor tornyosultak sötét fellegek a mi személyes és közösségi életünk égboltján. Hányszor kellett elmondanunk magunkban, hogy nem látjuk a kiutat, hogy jövőtlenné vált egyházunk, erdélyi magyarságunk. Ó, mennyi szorongás, aggodás él szívünkben gyermekeink, ifjaink és szüleink sorsa miatt. Ó, mennyi keserűség és bánat halmozódott fel bennünk az utóbbi években amiatt, hogy még mindig másodrangú polgároknak tekintenek azon a földön, ahol ezer éve él nemzetünk. Ó, mennyire szomorkodunk, amikor látjuk gyülekezeteink, falvaink apadását; amikor halljuk, hogy minden évben csökken a születések száma és ennek arányában csökken a jövőendő első osztályos gyermekek és így a jövőendő konfirmálók száma is. Vajon Isten ennyire elfelejtkezett rólunk, ennyire elfordult tőlünk? Vajon a mi ajkunkról elapadt az öröm, a hálaadás szava? Mi vajon sohasem tapasztaltuk meg Isten kegyelmét, csodálatos szabadítását? Azt hiszem, gyülekezetünk minden tagja elmondhatja saját magáról azt, hogy sok rendben és sokféleképpen megérezte Isten hatalmas kezének segítségét. Lett légyen ez akár gyógyulás, akár csodálatos menekülés formájában vagy új életlehetőségek és új életfeladatok ajándékában. Isten jóságának, életteremtő munkájának jeleit azonban csak az az ember ismeri fel, aki Annához hasonlóan mindig az Úrra tekint és tőle várja áldását, sorsa irányítását. Erre kíván megtanítani minket ennek az ószövetségi asszonynak a példája, valamint arra, hogy Isten szerelmétől sem halál, sem élet, sem jelenvaló, sem eljövendő hatalmasságok nem szakíthatnak el. Ezért örvendezzünk az Úrban húsvét reggelén, ezért magasztaljuk az élet Urát. Ámen.

Nagy István

Áldott az Isten

Alapige: 1Péter 1,3

Bibliailvasás: Máté 28,1-10

„Áldott az Isten!” Azt áldjuk, aki méltó rá, mert megáldott minket. Áldott jó édesanyám, édesapám, áldott házastársam, áldott gyermekem. Áldjuk jótevőinket, mert segítettek rajtunk, a betegek gondozóikat, a munkában levők az együtt fáradozókat. De mindenek felett Istent: „áldott az Isten!” Istent? Van Isten!

Az egész emberiség állandóan vágyakozik annak megismerésére, aki a gazdánk, akinek akarata érvényesül mindenben. Beláthatunk-e láthatatlanságába, felfedezhetjük-e akarátát? Megjelent nyelvünkön is egy németül írt könyv, mely alapos felméréseket végzett a vallásokról, valláskalauznak, lexikonnak tekinthetjük. 170 vallásról és 500 felekezetről számol be, közöttük 9 „nagy” vallásról, mely az emberiség 95%-át fogja át. Mindegyik keresi a választ: ki az az ismeretlen mindenható? Gyakran egy-egy magát megvilágosodottnak nevező álmodozó vállalkozik a titok megfejtésére. A keresztyénséget, mely a legjelentősebb vallás, az különbözteti meg a többtől, hogy nem a földről, az emberből kiindulva akar világosságot szerezni, mert elfogadja a felülről, magától az élő Istentől jött kijelentést, ebben jut el a biztos ismeretre, hogy az áldások kiapadhatatlan, egyetlen forrása Isten, ő adja az életet, gondoskodik róla. Nem a véletlen, egy gondolat, eszme a világ Ura, hanem a hozzá lehajló Isten. Teljes kijelentésével Jézus Krisztusban áldott meg. Mert „Istent soha senki nem látta, az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (Jn 1,18). Bizonyos Istennek hatalma és irántunk való szeretete, mert Jézus Krisztusban testté lett, egyszülött Fiában és Fiáért Atyának mutatta meg magát, Jézus Krisztusnak Atyja nekünk is Atyánk, boldogan mondjuk mindennap, húsvétban: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben.” Szabad hinnünk és vallanunk, Isten a mi Atyánk, „ki sohasem hagy el”, mert minket is gyermekeinek tekint.

Mégis számolnunk kell életünk legnagyobb ellenségével, a halállal. Próbákon, megaláztatásokon, betegségen, szegénységen túl a halál mindennek legnagyobb, utolsó ellensége. Leszakítja az alig kinyílt életet éppen úgy, mint az erejük teljében levőket és aztán az öregeket. Nem akarnánk tudni róla, nem emlegetjük, titkoljuk, így még

szörnyűbb hatalom. Védekezünk ellene, kerüljük, a Biblia szerint: „a haláltól való félelem miatt teljes életünkben rabok vagyunk” (Zsid 2,15). Ellene nincs orvosság, akkor csap le, mikor akar. Az élet végét, könyörtelen befejezését jelenti. Minden percben rettentet, ront, végül elnyel. Értelmetlenné teszi életünket. Mert annak nincs értelme, hogy a halálnak éljük le a mindenképpen elvesző életünket. Mindegyre meg kell állanunk egy-egy koporsó mellett: szülönket, testvérünket; sőt gyermekünket ragadta el a halál, törte össze örömlenket, szegényítette meg családjunkat. Majd következünk mi is. Mit mondhatunk vigasztalót erre az értelmetlen befejezésre? Hangzanak tanácsok: úgy töltsük el irramodó napjainkat, hogy szép emléket hagyjunk magunk után, legalább egy fát ültessünk el, mely reánk emlékeztet. Igyekezzünk lehetőleg zaj nélkül betenni magunk mögött az ajtót. Aztán a csak siettető elmúlást felejtető munkába, szórakozásba vessük magunkat. Ami a legsúlyosabb: — ezt az ördög sugallja — tagadjuk meg Istent. Ha kiengedett kezéből, akkor nincs közünk hozzá. Temp-lomba járt egy család, szépen élt, egyetlen gyermekük beteg lett, harcoltak megtartásá-ért, mégis elvesztették. Erre szakított Istennel. Milyen Isten az, aki átenged a halálnak? Mikor csak a haláláig láthatunk el, ebben az itteni életben gondolkozunk, akkor a halál jelentkezése összeroppantja gyenge hitünket. A Házsongárdi temetőben van egy újabban épített kriptá, falán egy vers, mely arról szól (nyelvünkre fordítva), hogy „Ne sírj, akik meghaltak, azok a halálé és nem akarnak újból élni” — mindez egy kereszt alatt. Az emberi élet önmagában teljességgel reménytelen, tehát értéktelen.

De ebbe a reménytelen életbe éppen Jézus Krisztusért Isten változást teremtett. Itt csak Isten segíthet és segít. Megteheti, Mindenható, és megteszi, mert édes Atyánk. Irgalmát állandóan érezteti, végül annak nagyságát bebizonyítja. Irgalmát, nem együttérzését, hanem beavatkozó intézkedését nálunk, akik nem érdemeljük meg, mert ellene cselekszünk, mert bűnben fogantunk és születtünk. Azonban az ő „nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre”. E reménység nélkül még egy napot sem érdemes elkezdni. Serkent a küzdésre, feledtet a rosszat. De csak rövid távon — a haláláig. Réges-régen elpanaszolta ezt a szenvedő Jób: „A fának van reménysége; ha levágják, ismét kihajt, és az ő hajtásai el nem fogynak... a víznek illatától kifakad, ágakat hajt, mint a csemete... de ha az ember kimúlik, hol van ő? ... Lefekszik az ember, és nem kél fel” (14,7–12). Mindez azért, mert bűnösök vagyunk, a bűnnek zsoldja, fizetése pedig a halál. Ha nem volnánk bűnösök, nem halnánk meg. Isten nagy irgalma ezzel szemben újonnan szült, újjáteremtett, második teremtésben részesített, nem múló, hanem élő, örökkévaló reménységre. Amilyen csodálatos az első születésünk, éppen olyan a második. Nem saját erőnkéből, az sokat képzelhet magáról és valósíthat is meg, de ezt nem tudja megtenni. Senki magából meg nem újulhat, új embereket soha semmi evilági hatalom nem képes alkotni. Isten, a mi Atyánk határozta el ezt és viszi végbe.

Mégpedig Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által. Jézus Krisztus magára vette bűnös emberi létünket, és meghalt érte, helyette. Meghalt a világ bűneiért. Elviselte büntetését, a halált. Így annak már nincs követelnie Isten új teremtéseinél. És harmadnapján halottaiból feltámadta. Győzelme bizonyosságául, hogy át-vette a hatalmat, kijött a sírból. Lefolyt a nagy csata, és győzött Jézus Krisztus. Húsvét lett a halál árnyékának völgyében, szakadékában. Jézus Krisztus feltámadott, aki megjárta a halált, él. Él, hogy mi is éljünk. „Én élek, és ti is élni fogtok” (Jn 14,19) — ígérte meg Jézus.

Ígéretét teljesítette. Hol? Ahol hisznek benne, azaz elfogadják a benne nekünk fel-kínált áldást. Ahol hisznek benne. A Lázár halálának hírére Betániába érkezett Jézus így vigasztalta az eléje sietett Mártát: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én-bennem, ha meghal is, él, és aki csak él és hisz énbenem, soha meg nem hal”, majd feltette a kérdést: „Hiszed-é ezt?” (Jn 11,25–26). — Mindig a hitet nevezte meg a fel-támadásban részesedés feltételéül. A hozzá kapcsolódást, a hitet. Mert — mondotta másutt — „Bizony, bizony mondom néktek, hogy aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elbocsátott, örök élete van, és nem megy a kárhozatra, hanem átal-mant a halálból az életbe” (Jn 5,24). Hinni benne, hozzá tartozni, követni és vele

lenni örökre. Így az anyagi világon túlra látni, túl a halálon az üdvösségre. Milyen gyönyörűséges kilátás! És egyben mekkora gazdagság már a földön. Mert nem magának él a hívő, hanem az Úrnak, az ő útján. Szeretetre kész, lelkében béke, minden helyzetben bizakodó. Reményteljes, mert Jézus Krisztusra alapozott élet. Azt írja Péter apostol ebben a levélben a szétszórtan szenvedő, de üdvösségre elhívott, hit által élő kis-ázsiai keresztyéneknek, hogy ők „hisznek Istenben, aki feltámasztotta Jézust a halálból, hogy a hitük reménység is legyen Istenben”. Mennyire egyértelműen tettek erről bizonyosságot az apostolok, ezt Pál apostol levelei is igazolják. Pl. az Efézusban élő, Krisztushoz tért volt pogányoknak szóló levelében: „Ti Krisztus nélkül valók voltatok, Izrael társaságától idegenek, és az ígért szövetségétől távolvalók, reménységeket nem vala, és Isten nélkül valók voltatok, most Krisztus Jézusban ti, kik egykor távol valátok, közelvalókká lettetek a Krisztus vére által” (Ef 2,12-13).

Tehát van értelme az életnek. A keresztyén, a hívő életnek, de csak Krisztusban, az ő feltámadása által. Ezt az életet érdemes vállalni, mert ezt már semmi el nem választhatja Istentől. Földön lakó, de hazafelé tartó élet. Már nem világhoz láncolt, hanem felszabadított. Különben: „Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a ti hitetek, még bűneitekben vagytok” (1Kor 15).

Mivel pedig hiszünk Istenben, a mi Atyánkban, hiszünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban, aki meghalt, de harmadnapon halottaiból feltámadta, ezt nem hallgathatjuk el. Amit megtudtunk, szívünkbe zártunk, azt továbbmondjuk másoknak, akik nem tudják, akik hit nélkül vergődnek. Mennyien vannak környezetünkben, családjainkban. A bűn fenn akarja tartani nyomorúságos helyzetünket, ezért dolgozik, hogy a lelkek sötétségben maradjanak. Teszi azzal, hogy más tanít az élő reménység helyett. Példa reá a megszabadult kelet-európai iskolák esete. Nyilván az egyház igyekszik behozni a nagy hiányt, hitoktatásban részesíteni a diákokat. Am megszólal az ellenség: legyen az iskolai oktatás világnézetiileg, ideológiailag semleges. Mi az, hogy semleges? Javasolják, valami erkölcsant jó nyújtani, ám a keresztyén hit már elkötelezettség. Hát legyünk tisztában: semleges oktatás nincs. Feltétlenül valamit ad, más nézetet, melyben az anyag, az ember áll a középpontban. Jézus kimondotta: „Aki velem nincsen, ellenem van, és aki velem nem gyűjt, tékozol” (Mt 12,30). Az elzárkózásnak, ellenségességnek eredménye nyilvánvaló: sokan már fiatalon elzúllnak, nem ismerik a felelősséget és a korlátokat, a felnőttek hamar kiégnek, egyáltalán az egymás megértésére és az együttélésre képtelenek. Lehet tétlenül nézni ezt a nyomorúságot? Nem, tegyük meg, amit elvár tőlünk Isten. Annak idején, már húsvét reggelén angyal készítette gyors híradásra a Jézus sírjához kilátogatott asszonyokat: „Menjete gyorsan, és mondjátok meg az ő tanítványainak, hogy feltámadott a halálból” (Mt 28,7). Munkánk nyomán kell terjednie Isten nagy irgalmasságának, az élő reménységnek, Jézus Krisztus feltámadása hírének. Legyen hit és új élet Isten kegyelme szerint.

Vigasztalanul szomorú a sorsunk — bűneink és a halál miatt. De húsvét van, a feltámadott Jézus Krisztus nevében vagyunk együtt és ünnepelünk. Lelkünket boldogság és béke tölti el, készítet hálaadásra. Virágvasárnap hallottuk: „Áldott a király, ki jó az Úrnak nevében” (Lk 19,38). Ez kibővül ünnepünkön minden napra, egész életünkre: „Áldott az Isten és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.” Áldott az Isten a nekünk szerzett húsvétért, a drága örömhírért. Ámen.

„Így...”

Alapige: Lukács 24,44-48

Bibliavolasás: Lukács 24,13-31a

Jézus Krisztus a feltámadása és a mennybemenetele közötti időben többször találkozott tanítványával. Egyik ilyen találkozás alkalmával mondta el azt a beszédet, amelyet most felolvastam a Lukács evangéliumból.

Jézus Krisztus beszédét visszaemlékezéssel kezdi. Elmondja, hogy a nagypéntek és a húsvét történetéről előzőleg már többször beszélt tanítványainak. Az evangéliumok három ilyen előrejelzést örökítettek meg. Az első előrejelzést Jézus a Cézárea Filippi úton mondta, miután a tanítványok nevében Péter így tett bizonyosságot: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia” (Mt 16,16). A második előrejelzést Jézus a Tabor hegyi megdicsőülés után mondta, amikor Isten így tett bizonyosságot Jézusról: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok” (Mt 17,5). A harmadik előrejelzést már útban Jeruzsálem felé mondta, amikor így szólt: „Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe, és az embernek Fia átadatik a főpapoknak és írástudóknak; és halálra kárhoztatják őt. És a pogányok kezébe adják őt, hogy megcsúfolják és megostorozzák és keresztre feszítsék: de harmadnap feltámad” (Mt 20,18-19).

Miután Jézus Krisztus emlékeztette tanítványait a saját előrejelzéseire, így szólt: Szükség volt beteljesednie azoknak a beszédeknek, amelyek „megírtattak a Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsolnárokban”. A sok ószövetségi jóvendőlés közül csak hármat idézek. Közvetlenül az édeni bűneset után Isten megátkozza a kísértőt, és ezt mondja neki: „Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között és az ő magva között: az neked fejedre tapos” (1Móz 3,15). Az, aki eltapossa a kísértőt, Jézus Krisztus. Ézsaiás próféta könyve 53. részének 5. versében Jézus Krisztusról ezt olvassuk: „Ő megsebesítettet hűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.” A 110. zsolnárszó első verse a megváltást bevezető és megdicsőült Krisztusról így szól: „Monda az Úr az én uramnak: Ül az én jobbomon, amíg ellenségeidet zsámolyul vetem lábaid alá.”

Bizonyára e beszédek után Jézus rátekintett tanítványaira, s tekintetükből látta, hogy még most sem értik a történeteket. Ahhoz, hogy megértsék az „íráásokat” és a történeteket, „megnyilatkoztatja az ő elméjüket”. Tudjátok meg, hogy azóta is így van: csak azok érthetik meg az evangélium tanítását és a váltság titkát, akiknek maga Jézus Krisztus nyitja meg elméjét azáltal, hogy kiárasztja rájuk Szentlelkét. A Szentlélek ébreszti fel azt a hitet, amely képessé tesz arra, hogy megértsük a Szentírás tanítását s az üdvösség minden mozzanatának titkát.

A tanítványok elméjének megnyilatkoztatása után summázza Jézus tanítását, és így szól: „Így kellett szenvedni a Krisztusnak.” Mi nagy általánosságban, amikor Jézus szenvedéseire gondolunk, gondolatainkat a nagypéntekre korlátozzuk. Pedig Jézus szenvedése nem itt, hanem sokkal előbb kezdődött. Akkor kezdődött a Jézus szenvedése, amikor elhagyta a mennyei állapotot, felvette magára az emberi testet és az emberi sorsot, amikor Isten országából alájött erre a földre. Ezt a változást talán úgy érzékelhetitek a legjobban, ha arra gondoltok, hogy most milyen nagyszerű húsvétot ünnepelni, és hirtelen váltással rá gondoltok életetek legsötétebb időszakára. Igen, mert közületek az idősebb nemzedékhez tartozók életében voltak olyan mozzanatok, amikor szívesebben szerettek volna meghalni, mint élni.

Tudunk Jézus megkísértetéséről. Megkeresztelkedése utáni negyvenedik napon, amikor a pusztában befejezte önként vállalt böjtölését, eléje állt a Kísértő, és felkínálta neki az egész világot, csak hallgasson rá és imádjja őt. Jézus győzelmi beszéde így szólt: „Eredj el, Sátán, mert meg van írva: az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj” (Mt 4,10).

De nemcsak a Sátán kísértette meg Jézust, hanem a saját követői is. Szerették volna, ha ő lett volna az ország és a nép lelki, szellemi és politikai vezére. Mindenek-

fölött szerették volna, ha népét megszabadította volna a római zsarnokságtól. Jézus minden ilyen kísérletet elutasított magától. Ezért mondhatta Pilátusnak: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36).

Jézus igazi szenvedése nagycsütörtök éjszakáján kezdődött a Gecsemáné kerti haláltusával, folytatódott a gonosztevőként való elfogatásával, a kihallgatásokkal, a hamistanúzással, a csúfolódással, a megvesszőzéssel, az arcucsapással, a megköpődéssel, a töviskoronázással, befejeződött a kereszthordozással, a keresztre feszítéssel és a haláltusával.

Most következik a nagy fordulat, amit Jézus így mond: „Így ... kellett ... feltámadni a halálból harmadnapon.” Ennek a beszédnek van egy tartalmi és egy formai vonása. A tartalmi vonás ez: Adott alkalommal a farizeusok jelt kívántak Jézustól mintegy bizonyítékképpen, hogy ő a megígért Messiás. „Ő pedig felelvén, monda nékik: E gonosz és parázna nemzetség jelt kíván; és nem adatik jel néki, hanemha Jónás prófétának jele. Mert amiképpen Jónás három nap és három éjjel volt a cethal gyomrában, azonképpen az embernek Fia is három nap és három éjjel lesz a föld gyomrában” (Mt 12,39–40). A Római levélben pedig ezt olvassuk: „Bűneinkért halálra adatott, és feltámasztatott a mi megigazulásunkért” (Róm 4,25). Így lett teljessé a megváltás, és így lett teljessé a megváltás ideje (Gal 4,4).

A formai vonást Isten hatalmának a megjelenése mutatja, amelyet a Lukács evangéliumában így olvasunk: „Ímé, nagy földindulás lőn; mert az Úrnak angyala leszállván, elhengeríté a követ a sír szájáról” (Lk 28,2). Ugyanez az angyal jelenti meg az örömhírt a Jézust kereső asszonyoknak: „nincsen itt, mert feltámadott, amint megmondotta volt”. Jézus ugyanabban a testben támadott fel, amelyben élt keresztre feszítése előtt, azzal a különbséggel, hogy magán hordozta a szegek helyeit mint a bizonyítétel nyilvánvaló jegyét (Jn 20,27–29).

A Heidelbergi Káté, amikor Jézus Krisztus feltámadásának a hasznáról beszél, egyebek között ezt mondja: „Krisztus feltámadása a mi dicsőséges feltámadásunk biztos záloga” (45). Ahhoz, azonban, hogy a Krisztus feltámadásához hasonló feltámadásban részesüljünk, megtérésre és e kegyelem hit általi elfogadására van szükségünk. Ha így van, ne késlekedj!

A tanítványok bizonyágtétele csak életük végéig tarthatott volna, de Jézus Krisztus azt akarta, hogy ez a szolgálat húsvét napjától másodszori eljöveteleig tartson. Hogy ez így legyen, a feltámadástól számított ötvenedik napon, a pünkösdi napján Szentleke által megalkotta anyaszentegyházát, hogy meg nem szűnő szolgálattal „alkalmas és alkalmatlan időben” milliókat juttasson el a megtérésre s ezáltal az üdvösségre. Ennek az anyaszentegyháznak, mint tagjai és munkásai, bizonyágai voltak, vagyunk és leszünk a Jézus Krisztus által ajándékozott kegyelemnek, ezért ma újra bekapcsolódunk az anyaszentegyház nagy kórusába, ahol hálás szívvel mondjuk s énekeljük: „Feltámadott, Feltámadunk!” Amen.

Vad Zsigmond
Debrecen

Húsvéti győzelem

Alapige: Máté 28,5–6.10
Bibliavetítés: Máté 28,1–10

Milyen gyakran éljük át, hogy nem az történik velünk, amit várunk. Az idősödő költő, Arany János, az egész földi életútjára is így tekint vissza: „Ím, az életet megjártam, nem azt kaptam, amit vártam!” Nem úgy történik sok minden az életünkben, a környezetünkben, ahogyan az előre várható lenne. Nem az történik, amit joggal — talán nagyon is bölcsen — előre elgondolunk. Nem úgy történik, ahogyan azt előre kiszámítottuk. Mai húsvéti Igénk ilyen váratlan történések sokaságával szembesít bennünket.

A hét első napján korán reggel az asszonyok Jézus sírjához mennek. Aggódva gondolkoznak magukban: mi lesz a nagy kővel a sír bejáratánál? Ki fogja elhengeríteni? Mit fogunk tenni? Kit kell segítségül hívni? „És íme, nagy földrengés lett, mert az Úr angyala leszállt a mennyből, odament, elhengerítette a követ.” Ezt senki sem várta! Erre senki sem számított! Még a tanítványok sem, a hozzá leghűségesebbek sem. Még ezek a kegyes, Jézus mellett végig kitartó asszonyok sem. Eltervezték előre a magdalai Mária és a másik Mária, hogy megnézik a sírt. Sőt Márk evangélista arról a határozott elképzelésükről is ír, hogy azért vásároltak illatos keneteket, hogy megkenjék Jézus holttestét, és eleget tegyenek a kor szokásai szerint annak, ami a tisztességben elhunyt és eltemetett embernek jár. Íme, a sír üres, nem találják ott Jézus testét. Talán arra számítottak, hogy majd az örök elmondják nekik, hogy mi történt. Majd ők mint hiteles tanúk mindenről részletesen beszámolnak. De nem így történt. Az örök halálra rémültek. Egy ember sem szól azon a reggelen. A küldött, az angyal az, aki először megszólal. Bizonyára emberi szóra számítottak ezek az asszonyok, de angyal szólt hozzájuk. Miközben gyorsan engedelmeskedtek az angyal küldő szavának és siettek, hogy minél hamarabb elmondják a tanítványoknak azt, amit láttak, hallottak és tapasztaltak, megint olyan valami történik, amire egyáltalán nem számíthattak, amire nem készülhettek fel. Szembetalálták magukat a feltámadott Úrral. Ha valamikor helyénvaló idézni és elmondani az Ószövetségből jól ismert isteni kijelentést, akkor az most, húsvét reggelén, e történeteket hallva időszerű: „Az én gondolataim nem a ti gondolataitok, és az én útaim nem a ti útaitok.” Valóban a húsvéti történet a maga megmagyarázhatatlan valóságával és erejével ezt fejezi ki.

Nem tudom, hogy felfigyeltetek-e, testvéreim, a jól ismert történet hallgatása közben arra, hogy itt nem szólal meg ember. Az asszonyok, akik szem- és fültanúi a csodálatos eseményeknek, némák maradnak. Nem hagyja el egyetlen szó sem ajkukat. Amikor Isten hatalmával és erejével cselekszik, az ember csak néma szemlélője lehet a történeteknek. Húsvétkor csak az angyal és majd a feltámadott Úr Jézus Krisztus szól. A küldöttnek el kell mondania, amit teremő Ura rábízott. A halálon győzedelmes Úrnak is szólnia kell, hogy bizonyosságot adjon ezeknek az asszonyoknak: amit látnak és tapasztalnak, az nem látomás, hanem igaz valóság. Nem hallucináció, hanem kézzelfogható valóság. Ő feltámadt! Ő él!

Bizonyára nem véletlenül hangzik el az asszonyok felé ez a felszólítás: „Ne féljetek!” Először az angyal mondja nekik, majd a feltámadott Úr: „Ne féljetek!” Jézus Krisztus földi küldetésének kezdetén először anyjának, Máriának is elhangzott, majd a pásztoroknak az angyalok szájából: Ne félj! Ne féljetek! Úgy tűnik, hogy az első karácsony és az első húsvétot összeköti ez az isteni felszólítás. Miért? Amikor valaki megtapasztalja az Isten közvetlen közelségét — és ez történt mind az első karácsonykor, mind az első húsvétkor —, akkor félelem tölti be a szívét. Nem véletlen az, hogy ugyanúgy kezdődött az első karácsonyi prédikáció, amit az angyalok hirdettek a pásztoroknak, ahogyan a feltámadott Jézus Krisztus megszólította azon a reggeli órán az asszonyokat: Ne féljetek!

Egyetlen egyetemes emberi érzelem van, s ez a félelem. Aki él — fél. Pedig ma már — sokan így gondolhatják — nem lenne okunk a félelemre. A lélek kutatói azonban nagy meggyőződéssel hirdetik, hogy a „szorongás századában élünk”. Kínzó bizonytalanságok, félelmek jellemzik az egész emberiség életét. Korunk egyik legnagyobb lélekbúvára (C.G. Jung) így teszi fel a nagy kérdést és így válaszol rá: „Mit ért el az emberiség? Egyetlen félelmétől sem tudott eddig megszabadulni. Sőtét rettenet nyomasztja a világot. Az értelem nyomorúságosan csődöt mondott... az egész világ megszállottan éppen azt cselekszi, amitől fél, és ami elől menekül.” Vég nélkül tudnánk sorolni a félelmek fajtáit. Félelem a betegségtől, a fájdalomtól, a magánytól, az egyedüllétől. A szokatlantól, az idegentől, az újtól. Félelem a jövőtől, amely bizonytalan és kiszámíthatatlan. S bizonyára a halálfélelem az egyik legáltalánosabb és legerősebb félelem. Félnék sokan az unalomtól, mert az is meg tud ölni. Mások félnék az ünnepektől, megint mások a hétköznapiaktól. Aggódó félelemmel gondolunk sokan gyülekezetünkre, egyházunkra, népünkre, az egész teremtet világra. Együtt élünk fé-

lelmeinkkel, melyek követnek bennünket mindenhová, megmérgezik napjainkat, tönkreteszik idegzetünket, mert nem tudunk szabadulni tőlük.

A húsvéti győzelem felszabadít és megszabadít félelmeinktől. A bűnön és a halálon diadalmos Krisztus kiveszi a félelmet az életünkből. Nincs okunk a félelemre. Minden jogos és alaptalan félelmünk feloldásának és megszűnésének titka Jézus Krisztus feltámadásában van. „Ő él! Mi is élünk, a haláltól nem félünk.” Azért van húsvét, hogy megszűnjenek félelmeink. A mi feltámadott Urunk félelemmentes életre hív mindannyiunkat. Aki hittel elfogadta a húsvéti csodát és megtapasztalta már a Feltámadott jelenlétét, annak nem lehet szívében félelem. De van a félelem helyett öröm és békeség. Van bizonyosság és boldogság! Van erő és szeretet. Válgják húsvéti ünneplésünk és egész életünk félelemmentes, örvendező, Isten dicsőségét kereső és munkáló életté! Amen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Balogh Béla

Jobb kettőnek, hogynem egynek

Alapige: Prédikátor 4,9-12

Az elhangzott bibliai szakaszt ekképpen lehetne összefoglalni: „A házaselet dicsérete.” Úgy érzem, hogy a mai alkalommal nem szükséges a házaseletet, a páros életet dicsérni. Hiszen azért történik itt ma minden, azért zajlott le annyi készülődés, azért volt minden feszült várakozás, mert két fiatal ember, egy fiú és egy lány úgy döntöttek, hogy együtt akarnak élni, egymásnak kívánnak élni és egymásért óhajtanak fáradozni és szolgálni, de nem ideig-óráig, hanem mindhalálig. Kell-e ilyen alkalommal hangsúlyozni azt, hogy kettősben élni szép és jó, szükséges-e dicsérni a páros életet?

Igenis kell! Kell azért, hogy annál inkább becsüljétek meg az együttélést, a közös munkálkodást, boldogulást és küzdelemet.

Rége ekképpen biztatták a fiatalokat: „Boldog akarsz lenni? — Házasodj meg!” Ma már nem annyira üdvös ez a „recept”. Tanúsítja ezt a sok tönkrement házasság, a válások magas száma és a sok csalódott embertársunk. És miért? Azért, mert napjainkban a házasság ajándékozóját és teremtőjét elfelejtették, s az ő tanácsait semmibe sem veszik az emberek.

Pedig amiket az Isten mond a Bibliában, azok mind-mind az emberek boldogulására vannak megírva. Igen: a mi boldogulásunk forrása lehet a Szentírás, ha okosan élünk vele. Azonban mi a gyakorlat? Fiatalok, öregek legtöbbször ócska könyvnek tartja a Bibliát. Valami letűnt világról szóló könyvet látnak benne, amely mindig „lelkizik”. Olyan könyv, amely nem evilági, hanem túlvilági dolgokkal foglalkozik. Valóban így volnánk ezzel? Hát az imént felolvasott bibliai szakasz nincs tele étellel és természetességgel? Életidegen, elvont ígérést hallottunk? Nem hinném, hogy kicsit korábban, a házasságkötő hivatalban ennél gyakorlatibb dolgokat tudtak volna mondani.

Pedig a páros élet csupán csak egyik vetülete a nagybetűs életnek! S tudjátok meg, hogy ennek az életnek nincs olyan oldala, amelyre a Szentírás ne lenne tekintettel! Nem titkolom szándékomat, hogy kezdő és haladó házásoknak kívánok kedvet csinálni a Biblia olvasásához. Nagyon sok gondotokban segítene, sok mindenhez örömet nyújtana számotokra az Isten beszéde. Közös utatokon, amelyre ma nagy ünneplés közepette elindultok, világító lámpás lenne az Úr szava. Tőle tanulhatnátok szolgálatkészséget, hogy az udvariaskodás ne csupán a mézeshetekben tartson; tőle tanulhatnátok szeretetet, hogy a hitvesedet magadnál jobban szeresd; tőle tanulhatnátok megbocsátást, hogy minden rövidzárlat után tudjátok újratekinteni; tőle tanulhatnátok áldozatkészséget, hogy az erősebb a gyengébbnek, a szabadabb az elfoglaltabbnak segíteni tudjon.

Biblia minden családi házban található. Ne hiányozzék a tiétekből sem. Vegyétek naponta kezetekbe és olvassátok: az élet beszédét tartjátok kezetekben.

Végül egy lényeges dolgot említék meg. „A hármas kötél nem hamar szakad el” — ez a mai esketési Ige zárómondata. Régi zsidó szólásmondást idéz e helyen a Szentírás. Mire gondolhattak, amikor megfogalmazták, amikor szájukra vették? A gyermekáldásra! — ez lehet első gondolatunk. Ez nagyon valószínű magyarázat, és igen szép gondolatot takar: a házastársakat a gyermekek kötik össze. Modern világunkban azonban látjuk, hogy egy-két, esetleg több gyermek sem akadályozza annak, hogy egy házasság rosszul — válással — végződjék. Vajon csakugyan a gyermekekre gondolt a szentíró, amikor leírta ezeket az ígéseket? Akkor mit mondjanak azok a boldog házasságban élő párok, akiknek nem adatott meg ez a harmadik, vagyis hogy

gyermekük legyen? Akkor pedig mi vagy ki az a bizonyos harmadik fonat ebből a képzeletbeli kötélből?

A szentíró nem felejtette ki Istent az emberi kapcsolatokból — így a házasságból sem. A jegyespár, a szülők és a rokonság megjelenése itt a templomban ugyancsak azt mutatja, hogy ti is be akarjátok fogadni Istent a ti házaseseményekbe. Ebből arra következtetek, hogy házaseseményként is keresztyéni szellemben kívántok élni. Arról bizonyára hallottatok a konfirmációban, hogy keresztyénnek lenni annyit jelent, hogy Krisztust követni, Krisztussal járni, lakozni. Csakis vele képzelhető el és valósítható meg a keresztyén élet és a keresztyén család. Mit gondoltok, lehet-e kőházat építeni kő nélkül? Ugyanígy nem lehet keresztyén házaseseményt élni Krisztus nélkül. Nélküle az egész fundamentum nélküli intézmény.

Hányan vannak közülünk olyanok, akik tudják, hogy hiányzik az életükből a harmadik szál, a Krisztus, s mégis „keresztyéneknek” mondják magukat. Márpedig a keresztyén életet Krisztus jelenléte teszi azzá, és semmi más.

Így induljatok el, ifjú testvéreim, közös életutakra. Kísérjen benneteket Isten kegyelme és Jézus példája. Isten, aki azt mondta, hogy nem jó az embernek egyedül lenni, ő maga tegyen valóban boldoggá benneteket. Ámen.

Temetési beszédek

Czafalvy József

Vigyázzatok!

Alapige: Máté 26,41; 2Kor 5,10

Nincs olyan elrejtett faluja ennek a világnak, ahol temető ne volna. Az ember és a temető olyan szoros kapcsolatban állnak egymással, mint az ember és az ő háza. A mi városunkat temetők határolják. Bármelyik irányban akarjuk elhagyni, utunk mindig temető mellett visz el bennünket. Mintha figyelmeztetnének: porból vétettél és porrá kell lenned! Ember, gondoldj haláladra!

Jó ez a figyelmeztetés. A város szélére való kiköltöztetésünk ideje nincs korhoz kötve. Ha a közel 3000 éves zsolttárunk az emberi életkor végső határát 70–80 évre teszi is, ezzel a gondolattal egészíti ki mondatát: „legfeljebb”. Ez azt jelenti, hogy lehet ez az idő 70–80 nap is vagy 70–80 perc is. Ha temetések alkalmával széttekintünk temetőnkben, láthatjuk, hogy fiatalok és öregek egyaránt zokognak egy-egy virágos sírhant előtt. Öregeknek és fiataloknak egyaránt vannak halottaik. Mennyi fiatal arckép látható a fejfákba elhelyezve, s ó, de sok fiatal édesanya-édesapa szíve porlad a sír ölén. Temetőkertjeink nagyon komoly figyelmeztetést hirdetnek fiataloknak és öregeknek, gyermekeknek és középidőjűeknek egyaránt. Az Ige figyelmeztetését visszhangozzák: Vigyázzatok!

A koporsó is figyelmeztet, a fejfákra boruló kedvesek is figyelmeztetnek. Figyelmeztetésünk azonban nem tőlük van. Vigyázunk azért, mert maga a mi Urunk Jézus Krisztus hívott fel erre. Ő tett vigyázókká bennünket. Vigyázókká tett először testi életünkre nézve. Ezáltal vészté bele szívünkbe a felelősség lelkét önmagunkkal és embertársainkkal szemben. Megboldogult testvérünk is vigyázott az életére, egészségére, munkakedvére s mindazokra, akiket az Isten reá bízott. Boldog vigyázás, amelyik felelősséggel hordozza az életet s mindazt, amit a testi élet követel meg az embertől.

Azonban Krisztus nem csak testi, de lelki életünkre nézve is vigyázóvá tett bennünket. A lélek gyümölcszeinek sok az alattomos ellensége. A Sátán vezérletével egész légió tör lelki életünk ellen. Keresi a sebezhető pontjainkat, hogy ordító oroszlán módjára törjön reánk és szakítson ki mennyei Atyánk kezéből, hogy az örök kárhozatba taszítson! Megboldogult testvérünk is vigyázott lelki életére. Vigyázásának alapja

az imádkozás volt. Az imádság révén kapcsolódott össze a Jézus Krisztus Atyjával. Ezáltal alakult ki az a kapcsolat közöttük, amelyik őt Isten gyermekévé tette s Istent pedig Atyjává szentelte. Az imádság olyan üdítő harmattá vált, amelyik a fájdalmak és a megpróbáltatások között is ébren tartotta hitét és szeretetét. Mindennapi imádsága olyan puha vánkossá vált, amelyiken jó volt megpihenni a sok fáradság és lelki töredelem után. Boldog vigyázás volt ez! Boldog vigyázás a gyümölcsért, a lelki élet gyümölcséért.

Meg kell látnunk, hogy a magunk ereje igen kevés ahhoz, hogy akár testi, akár lelki vonatkozásban vigyázók tudjunk lenni. Amikor Krisztus azt kívánja tőlünk, hogy vigyázzunk, akkor ehhez önmagát adja. Ismeritek a szőlőtőkéről szóló tanítását. Bennünket a venyigéhez hasonlít. Arra kér bennünket, hogy maradjunk meg benne. E példázatból tudjuk, hogy az a venyige, amelyiket a szőlőműves a tőkéről lemetsz, elszárad és tüzre kerül. Csak az a venyige teremhet, amelyik rajta van a tőkén. Miért? Mert a tőke táplálja, mert a tőke látja el erővel a venyigét és készletti gyümölcsstermésre. Krisztus az igazi szőlőtő! Vigyázásunkhoz az ő erejére van szükségünk. Nála nélkül nem tudunk vigyázók lenni. De vele és általa a lelki élet gazdag eredményeit tudjuk felmutatni. Megboldogult testvérünk Krisztus nélkül elveszítette volna életét. Most pedig, ha meghalt is, él!

Krisztust nem érdemeinkért kapjuk, hanem ingyen kegyelemből, az Atyának irántunk való szeretetéből. Örülj hát, testvérem, hogy az életet nem egyedül kell leélned, hanem vele, aki segítséged, pajzsod, aki által e földi világból az örökkévaló világba mehetünk.

Igen, mert egyszer ez a földi vigyázás véget ér. Csak a halálunk órájáig tudunk vigyázni. Ez a vigyázó élet fejeződött be testvérünk halálával. A halállal azonban nem ér véget minden. Az Úr elé kell állnunk, s számot kell adnunk arról, hogy miként fogadtuk az „ingyen kegyelmet”. Vele éltünk-é? Neki engedelmességek-é? Mert a földi élet után a mennyei élet következik. Mennyei élet az örök lakóhelyen. Ott, ahol ő van. Az Atyának házában. Csak akkor lesz itt boldog lakozásunk, ha az életet vele együtt vigyázzuk át. Ezért boldognak nevezük a halottakat, akik az Úrban halnak meg. Hisszük, hogy megboldogult testvérünk földi életét nem tékozolta el és azokat a drága lehetőségeket, amelyeket mennyei Atyánk hosszú földi élete alatt biztosított számára, Isten szeretetére és családjá szolgálatára használta fel.

Búcsúzzunk hát a mi kedves testvérünktől. A viszontlátás drága reménységében búcsúzzatok tőle. Mert nemcsak neki, hanem nekünk is meg kell jelennünk mennyei édesatyánk előtt, hogy számot adjunk cselekedeteinkről. A mi megboldogult testvérünk már ott van előtte. Szemtől szembe áll vele. A mi földi életünk még tart. Alkalmunk van a vigyázásra. Így búcsúzzunk tőle: Isten vedel, drága kedvesünk! Ő már Atyánknál van. Eltávozás a több és a nagyobb vigyázásra int és figyelmeztet, hogy Krisztus által a mienk lehessen a mennyei élet dicsősége. Ámen.

Nagy László

Boldogok a túrni tudók

Alapige: Jakab 5,11

E szomorú koporsó mellett Isten szent Igéje először Jóbra, a Biblia nagy szenvedőjére, majd a szenvedést legyőző megváltó Istenre irányítja hitünk tekintetét.

I.

A mindenét elveszített és a mindenkitől elhagyott Jóbra mély együttérzéssel és őszinte részvétellel gondolunk. A keresztyén ember és az egész emberiség számára Jób nem a régmúlt idők mesebeli alakja, hanem hétköznapiaink hűséges társa, közeli barátunk, családi körünkhöz tartozó rokonunk, aki nem csak a mély emberi szenvedés jelképe, hanem akit környezetünkben lépten-nyomon felfedezünk, akit félreismer-

hetetlenül és letagadhatatlanul megtalálunk önmagunkban. Igen, mi vagyunk Jób! Mi vagyunk a szenvedő ember, hisz embernek lenni egyet jelent a Jób sorsának és szenvedésének hordozásával. Ha zaklatott századunk emberiségére pillantunk, akkor millió és millió szenvedő Jób tekint reánk, akkor millió és millió szenvedő Jób panasztát és zokogását halljuk. A XX. század emberisége nem más, mint a szenvedő Jób megtestesülése millió és millió életben, millió és millió formában, millió és millió alakban.

E tételünk igazságát világosan szemlélhetjük e szomorú koporsó mellett, e szomorú koporsóban pihenő testvérünk fájdalmas életében és megrázó sorsában. Amint mindnyájan tudjátok, évekkel ezelőtt ereje teljében munkabalesetet szenvedett s azóta teljesen megbénulva feküdt ágyában, mindennapi koporsójában. Erős és gazdag élete percek alatt a mindenét elvesztett Jób sorsához vált hasonlóvá. Ólomlábakon járó esztendőik során a szenvedések tüzeiben élt, és a szenvedések gyötrelmes iskolájában naponként újból és újból meg kellett tanulnia a Jób tudományát, a türelem tudományát. E koporsóban pihenő hitvestárs, édesapa és testvér már gyermekkorra vallásóráin hallott Jóbról, a Biblia nagy szenvedőjéről, s e súlyos évek próbás szenvedései között állandóan hallani kívánta a bibliai Jób tragédiájának és megépülésének történetét. Újból és újból hallani kívánta a szenvedő Jób történetét, hogy benne és rajta keresztül szembesüljön a szenvedéssel, hogy megújuló módon, naponként tőle tanulja meg a türelem tudományát, a szenvedések elhordozásának keresztyén tudományát. E koporsóban pihenő testvérünk tudta, hogy neki szenvednie kell, de ha már szenvednie kell, akkor nem pogányosan, hanem keresztyén módon akart szenvedni. De helyesebb azt mondanom, hogy valamennyiszer otthonotokban Jób történetét olvastátok a Bibliából, családotok minden tagja Jób tanítványa, Jób Megváltójának tanítványa lett, s a türelem keresztyén tudományában naponként megújulva és megerősödve együtt tudtátok hordozni ágyhoz láncolt szerettetek szenvedését.

II.

A szenvedő Jóbról most irányítsuk figyelmünket az irgalmas és könyörülő Úrra, Jób és minden Jób megváltó Istenére.

Jóbi sorsotok alázatos hordozásában, a szenvedés iskolájában, a türelem tudományának naponkénti tanulása közben az irgalmas és könyörülő Úr szent Igéjében volt jelen köztetek. Isten Igéje közönségteremtő hatalom. Valahányszor felhangzott hajlékotokban a Jób története, mindannyiszor a könyörülő és irgalmas Isten vállalt sorsközösséget veletek. Isten irgalma és könyörületessége által belépett otthonotokba, belépett szívetekbe, és a nagy szenvedő Jób történetén és türelmén túlmutatva, önmagára irányította hitetek tekintetét.

Isten szent Igéje által önmagáról beszél, aki emberfeletti türelméről tett nyilvános bizonyosságot akkor, amikor a Jób és minden szenvedő egyetlen reménységét jelentő és beteljesítő megváltó Krisztust szenvedni engedte a golgotai kereszt áldozatában, amikor atyai szívének fájdalmát elcsitítva eltűrte, hogy egyetlen, szent Fiát megalázzák és meggyalázzák, halálra ítélik és kivégezzék. Csodálatos a könyörülő és irgalmas Isten atyai türelme! Mindenható erejével mennyei angyalok armádiáját küldhette volna szeme fényének megszabadítására és a gonoszok megbüntetésére, de Isten atyai türelme kibírta a nagypéntek próbáját, atyai szívének próbáját, a szenvedő Krisztussal való együtt szenvedés próbáját. A könyörülő Isten nem könyörült szerelmesén, az irgalmas Isten nem irgalmazott a halálig engedelmes Fiának, hogy irgalmazni tudjon Ádám árva maradékainak, hogy könyörülni tudjon a szenvedő Jóban, a millió és millió szenvedő Jóban és a XX. század önpusztító és gőgös emberiségén. Rajtunk s a koporsóban pihenő testvérünkön is.

III.

E szomorú koporsó mellett most elsősorban és mindenekfelett a „hosszútűró”, „boldog” Istenre emeljük fel hitünk tekintetét. Őt áldjuk és őt magasztaljuk. A szenvedő Jób megváltó Istenét dicsőítsük, a megváltó Jézus Krisztus Atyját imádjuk.

A hosszútűrő, boldog Istené legyen és maradjon szívünk hálaadása, aki az időleges elválás és búcsúzás pillanatában így szól hozzátok: Ímé, boldogoknak mondjuk a tűrni tudókat. Bizony boldogok a tűrni tudók! A tűrni tudók éppen úgy boldogok, mint a háborúságot szenvedők, mint a szelídek, mint a tiszta szívűek. Boldogok voltatok és boldogok vagytok ti is! Isten szerint boldogok, mert tiszta szívetek erejében és reménységében a ti drága Jóbotok szenvedését és egymás terhét hordoztátok, és elhordoztátok azzal az igaz keresztyén türelemmel, mely a szeretetben mindent hisz és remél; abban a szeretetben, mely soha el nem fogy. A türelem mennyei tudománya azt az igaz boldogságot ajándékozta számotokra, hogy hívő keresztyén emberek módjára a szeretetben és a reménységben éltétek át drága szerettetek szenvedését, hogy az ólomlábakon járó esztendők során hűséges hitvesként és türelmes gyermekeként oltalmazhattátok és védelmezhattétek Isten ellen sohasem lázadó, ellenetek sohasem zúgolódó szerettetek életének szent lángját. A tűrni tudók boldogságával nézzetek szembe az érkező esztendőkkel. Szent hitetekben a tűrni tudók boldogságával tekintsetek az érkező Megváltó felé, aki így szól most hozzátok: Boldogok a sírók, mert ők megvigasztaltatnak. Ámen.

Húsvéti versek

A kereszten

Előbb még vizet kívánt.
A lázban égő átszegezett
test csillapítóért epedt.
Most már a lélek sikolt
az Atya után.
Magánya kilátástalan.

Mért hagyta el,
ki harminchárom éven át
minden tettében mögötte állt?
Az égbolt vaksötét.
Sátáni gúny nyila röpköd:
szállj le, ha Isten Fia vagy!

De megszakadt az összeköttetés,
az áramforrás többé nem sugároz,
nem jelez... kihagy...

Az olajfák között
még angyal érkezett,
itt... a mélyponton már
elfelejtkezett?...

Ő pedig most
a beláthatatlan és kegyetlen
felhőfüggönyön át
tétlen rejtőzve, vérző szívvel
nézi a Fiát,
hogy végbemehessen, ami
elvégeztetett.

Húsvét

Mária Magdaléna
nem várt pirkadatot,
futott a szürkületben,
s amit a kertben lát:
tátongó sziklasír,
és nincs benne halott.
Helyette sugárzón
egy angyal lép elő,
és angyal ül a sziklán,
nézése mint a villám,
ruhája mint a hó.

De Jézus nincs sehol.
Ó szörnyű döbbenet!
Magdolna fölzokog,
szeméből könny pereg.
Hát nincs többé remény?
Mögötte megszólal
Az Úr, mint felelet.

S a kert ciprusai felett
Sugárözönnel érzézik a fény.

☩

Adorjáni Nagy Aranka

Simon

János 21,17

„Simon, Jónának fia,
szeretsz-é engem?”
Uram, Te mindent tudsz,
Te tudod:
miért szeretlek;
Te tudod:
mennyire és hogyan szeretlek.

Te tudod:
lelkem a kísértések idején
olyan, mint a Genezáret tava,
mikor vihar korbácsolja vizét.

De Te megállsz a parton...

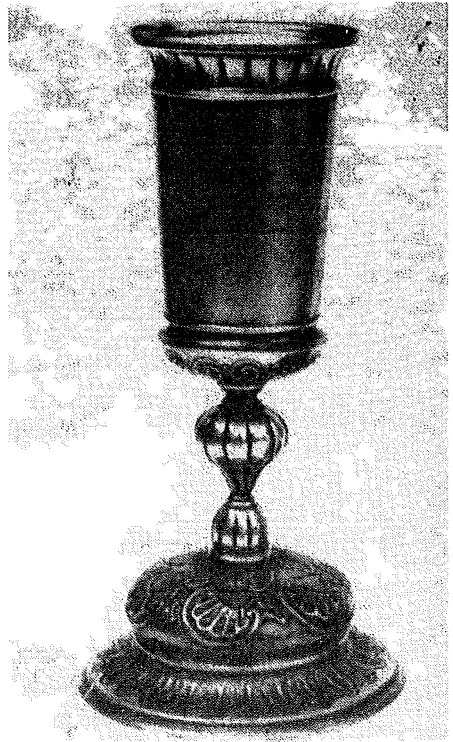
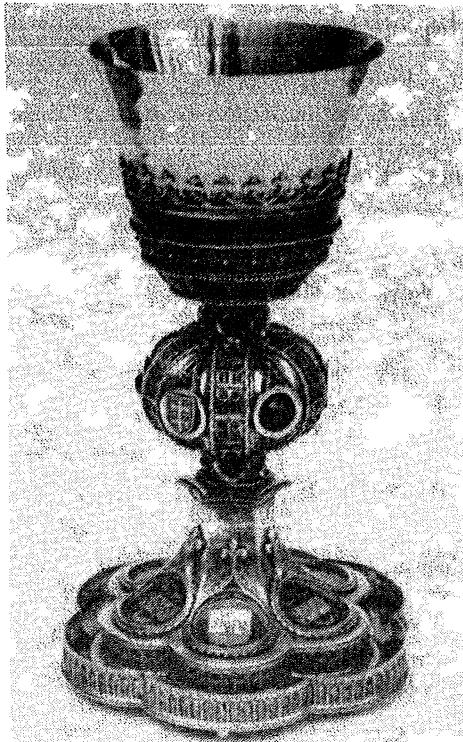
Lelkem tavának
tajtékzó hullámait,
háborgó habjait
tükörré szelídtéted szavaddal.
Lelkem tavának szennyest
vizét véreddel megtisztítod.

Te ott állsz a parton...

Hajnalhasadtakor,
kakasszó idején,
s újra megkérdezed:
Szeretsz-é engem?

Felelhet a lelkem,
vize csendes, vize tiszta,
mint a fényt, úgy tükrözi vissza
a lelkembe oltott szereteted.

Nagy Gabriella

A Kolozsvári Református
Theológiai Fakultás
úrasztali edényei